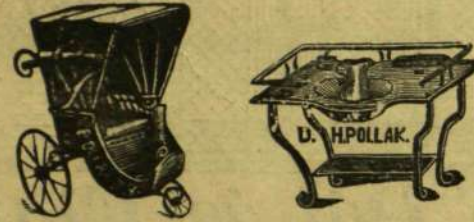

Legjobb és leghíresebb
pipere hölgy: a
La VELOUTINE
Különleges Rizopor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

POLLÁK D. H.
Érczárú-esarnoka
ajá lja szolidan készült
gyermek-kocsijait

a leggyaztebb és a leginomabb kivitelben, továbbá
bronzárkat, írókészteket, dohányzókézsze-
teket, kávé- és teazégeket, szalon- és ebéd-
lőbe való lástereket, jégsekreányeket magá-
nosoknak 15-35 frtért.
Salon jégsekreányek zománcozott
viztartályal 45-85
Jégsekreányek hentesnek, mészáros-
nak és sörsearnokba 75-159
Vasbutorok, mosdóasztalok, gyermekágyak, sza-
lomágyak, kertí padok, székek, asztalok, fűrdő-
kádnak, ülőkádnak, szobanárnyékszék, angol szoba-
árnyékszék, angol ruhanyékszülék, altest-
mosótlak a legesőbb árakou.
Konyhaberendések 25-500 frtig.
Megrendelési cím: 8090
Érczárú-esarnok
Budapest, Granátos-utca és Kossuth Lajos-utca 2. sarok.
A t közönség kényelmére az érczárú-esarnok e ti 9 óráig
nyitva van. - Árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

„A világ legjobb sámfája“
FÖLDVÁRY IMRE
férfi divat és fehérenemű
raktárában. párja
Budapest, IV. Koronaher-
czeg-utca II. sz. és VIII.
Kerepesi-út 9. 7797
Férfi ingek, Jäger-árúk,
vadász és sport-cizkék dús
választékban kaphatók.
Kesttyák és Nyakkendők.

Palais hajfijító
használatával a megöszű t haj
eredeti színet nyeri vissza.
A fejbőrt nem festi, a ruha-
neműn fol-ot nem hagy, többi
-lőnye, hogy a hajszálakat
erősíti és hogy teljesen ár-
talmatlan. Egy üveg ára 1 frt.
Főraktár Budapest: **Petri**
Otto gyógyszerárában,
I. Attila-körút 47. Kap-
tató: Vácozi-körút 66. sz.,
Nádor-utca 3. és Király-
utca 36. szám alatti gyógy-
szertárakban is. 8045

CACAO
SUCHARD

Menyasszonyi
selyemkelmék
fehér, fekete és színesek, a jó viselhetőségét jótállá-
levéllel. Közvetlen elárúsítás igazi gyári árakon ma-
gánosok részére portó- és vámmentesen a házhoz
szállítva. Ezer meg ezer előszerő írat. Melyik színből
ohajt Ön mintát?
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selyemkeltme-gyárak szövetsége Zürich. 7792

Vérszegények és lábbadozók
Serravallo Chinabort vassal
ígyanak
1/2 liter ára 1 frt 30 kr.
1 liter ára 2 frt 20 kr.
Készítő Serravallo gyógyszerész Triestben.
Pompás ízű, a miert a gyermekek is igen szívesen isszák.
Sokszor kitüntették, Minden gyógyszerárában kaphni.

A női szépség
szépség, útkélessítésre és fenntar-
tásra a legkínáltabb, teljesen ártalmat-
lan, vegytiszta és zairmentes készí-
mény a 7602
Margit Crème
3-4 idő alatti szűnetet szepől, máj-
foltot, pattanást, bőrtrákát (mitesszer)
és minden más bőrbajt. Kisimítja a
rancozat és himlőhelyeket még kor-
ros egyéneket is úde bájos arczsínit
kicsinálja, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgyor 60 kr., 3 szímben.
Margit szappan 35 kr. Margit
fogpép (Zahnpasta) 60 kr.
Készítő **FÖLDES** gyógyszerára,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: **Török József** gyógyszerára, Buda-
apest, Király-utca 12.

TRENCSÉN-TEPLITZ
kénésfürdő
Felső-Magyarországon.
A Kárpátok gyöngye, Topla-Trencsén-Teplitz Állomásától
20 percre. Magyarország legesőbb kénésfürdői 28-31-
E természetesen melegforrásokkal it vannak.
Köszvény, oszú, benulás, neuralgia, fehas stb. ellen.
Kényelmesen és díszesen berendezett medencék és egyes
fürdők, igen elegáns fűrdőház, hidegvíz és masszázs gyógyi-
tás, villamos kezelés, gyógyító torna, savó- és terop-kúra.
Az egészségre s az ember kényelmére való tekintetből
minden követelményeknek megfelelő, olcsó lakások, kórház,
Teplitz-szálló, Garni forrásudvar, kastély, Sina és Három
szívház, mely épületekben a kiszolgálásért nem számítanak
től, igen ajánlatosak. Hangversenyek, színház és egyéb
szórakozás, jó forrásvíz, Tárnaokozsi és Ánkör minden vonat-
nál. Körülbelül 8000-en látogatják. Májusban és szeptember
ben 3 frtért naponkint szoba, fűrdő és teljes ellátás. -
Szezon kezdete május 1. - Képes prospektus ingyen a
gróf főrdőigazgatóság utján.

OFFICINÁR SÜRITETT
JÁNOS MALÁTA-KIVONATA
legjobban ajánlható **tüdőbetegségek**nél, **torokkatarrusnál**, **ugymint régi**
köhögésnél. Főképp kitűnő hatást gyakorol a **gyermekek légzőszerveze-**
tének bajainál. Kellemes ízű fogva szívesen szedik a gyermekek.
Egy üveg ára 1 forint; 5 üveg ára bérmentve 5 frt.
Kapható az összes gyógyszerárakban, drogua, osemega- és fűszerkereskedésekben
Magyarországi kizárólagos főraktár: **Török József** gyógyszerára Budapest, Király-utca 12.

SIEMENS és HALSKE
Budapest, VIII. kerület, Kerepesi-ut 21. szám.
Készít:
villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket
városok, bányák, gyárosok és magánosok részére.
Elektrolytikus berendezéseket. Villamos vasutakat. Bánya-vasutakat.
Egyenáramu-, forgó áramu- és váltakozó áramu generatorokat és motorokat, vezetékananyagokat, kábeleket, iv-
és izzó-lámpákat.
Távíró- és távbeszélő-készülékeket. - Mérő-készülékeket.
Vasuti váltó-biztosító berendezéseket. Jelző-berendezéseket. Mérő-készülékeket.
Vezeték-berendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra.
Világító testeket. Világító testeket.

FOGMŰTEREM
KEMÉNY E.
Dentist. 8158
Budapest, VII., Klauzál-utca 2. szám, 1. em. ajtó 16.
Műfogak darabja 1 frt 50 kr, valamint amerikai szájp-
padlás nélküli fogsorok legjobb minőségben és legújta-
nyosabban kaphatók 10 évi jótállás mellett.

Parád gyógyfürdő
(Heves vármegyében).
Természetes arzénúsvasas gyógyvíz, vasas
tímós fürdőekel, egyn és kénés és vasas
savanyúvíz-forrásokkal.
hidegvíz-gyógyintézzettel.
Előévad május 15-től június 15-ig, főévad
június 15-től aug. 20-ig, utóévad aug. 20-ától
sept. végeig tart. - Bővebb felvilágosítással és
ingyen prospektu sül szolgál a
fürdőigazgatóság

Az általánosan ismert, jó hí-
névnek örvendő s több oldalal-
lag kiténtett **sósborszesz-ké-**
szítményem - kelendőségénél
fogva - sok utazásnak lévén
az utóbbi időben kitéve, elhatá-
roztam, hogy azokon ezimje-
gyeimet médesítom s arra
kék nyomtatban svját házam
külső alakját veszem föl, beje-
gyeztetvén az egy-z ramind
védjegyként a budapesti ipar-
kamaránál.
SÓSBORSZESZ
A tá-ano an ismert kitűnő házi-
szer; különösen a bedörzslés-
kenő-gyúró-gyógyomódnál
(masszage) igen jó hatású.
Ajánlható egyeztemminél fog-
tiszítító szerül is, a mennyi-
ben a fogak fényét elősegíti,
a foghust erősíti és a száj
tisztá, szsz alan ízt nyer a
szesz elpárolgása után, ugyzsin-
tén fejmosásra és a hajde-
gek er sítésére a fejkorpa kép-
ződs megakadályozására és
annak megszűntetésére.
Egy nagy üveg ára 2 kor,
egy kisebb üveg ára 1 kor.
Brázay Kálmán
8139
Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 23. szám.

17. SZÁM. 1899. BUDAPEST, ÁPRILIS 23. 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egyrűt / félévre - 6
Csepán a VASÁRNAPI UJSÁG / egész évre 8 frt
/ félévre - 4
Csepán a POLITIKAI UJDONSÁGOK / egész évre 5.-
/ félévre - 2,50
Külföldi előfizetőknek a postailag
meghatározott viteldj is csatolandó

MAGYARORSZÁG AZ 1900. ÉVI PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSON.
Irta Lukács Béla.

Az 1900. ÉVET, a XIX. század zárókövét, Fran-
ciaország nagyszabású világkiállítással
akarja megünnepelni és erre meghitta a
világ összes nemzetét. Valamennyi számot
tevő nemzet elhatározta, hogy a haladás, a
békés munka ezen versenyén meg fog jelenni.
Magyarország kormánya és törvényhozása is
elhatározta, hogy e kiállításon az ország hiva-
talanosan vegyen részt.

Ez az elhatározás különös figyelmet érdemel,
mert Magyarország eddig nemzetközi kiállításo-
kon hivatalosan nem igen vett részt. El voltunk
foglalva a belső szervezkedéssel, államunk ki-
építésének nagy munkájával és nem igen tar-
tottuk eddig időszerűnek, hogy a világ nagy
versenyében mérjük össze erőinket konzoli-
dáltabb viszonyok közt élő nemzetekével.

Ma azonban már abban a véleményben va-
gyunk, hogy Magyarország állami rendezettsége
megszilárdult, hogy szellemi és anyagi téren a
haladásnak oly fokára jutott, a mely nemcsak
lehetőségessé, hanem szükségessé is teszi, hogy
előhaladottságát a maga külön államiságában
a külföldön bemutassa. Magyarország, mely
1896-ban álte meg ezeréves fennállásának ün-
nepét, a második ezer évet méltóbban alig
kezdheti meg, mintha állami létét, szellemi és
anyagi törekvéseinek és munkásságának eddigi
eredményeit a külföldön is, a nagy nemzetközi
versenyben bemutajta.

A párisi nemzetközi kiállítás nagyszabásúnak
ígérkezik. A francziák igyekezete oda irányul,
hogy minden eddigi kiállítást felülmúljanak.
A kiállítás területe kisebb lesz ugyan, mint a
chicagói volt; sok tekintetben talán nem is
fogunk találkozni azokkal az óriási méretekkel,
a melyek csak Amerikában otthonosak, de az
előmunkálatokból, tervezetekből és más egyéb
körülményekből már most látni lehet, hogy ugy
a rendezés ügyessége, mint az elhelyezés látvá-
nyossága, nem szólva a résztvevők nagy szá-
máról, valóban minden eddigi látottat meg-
halad.

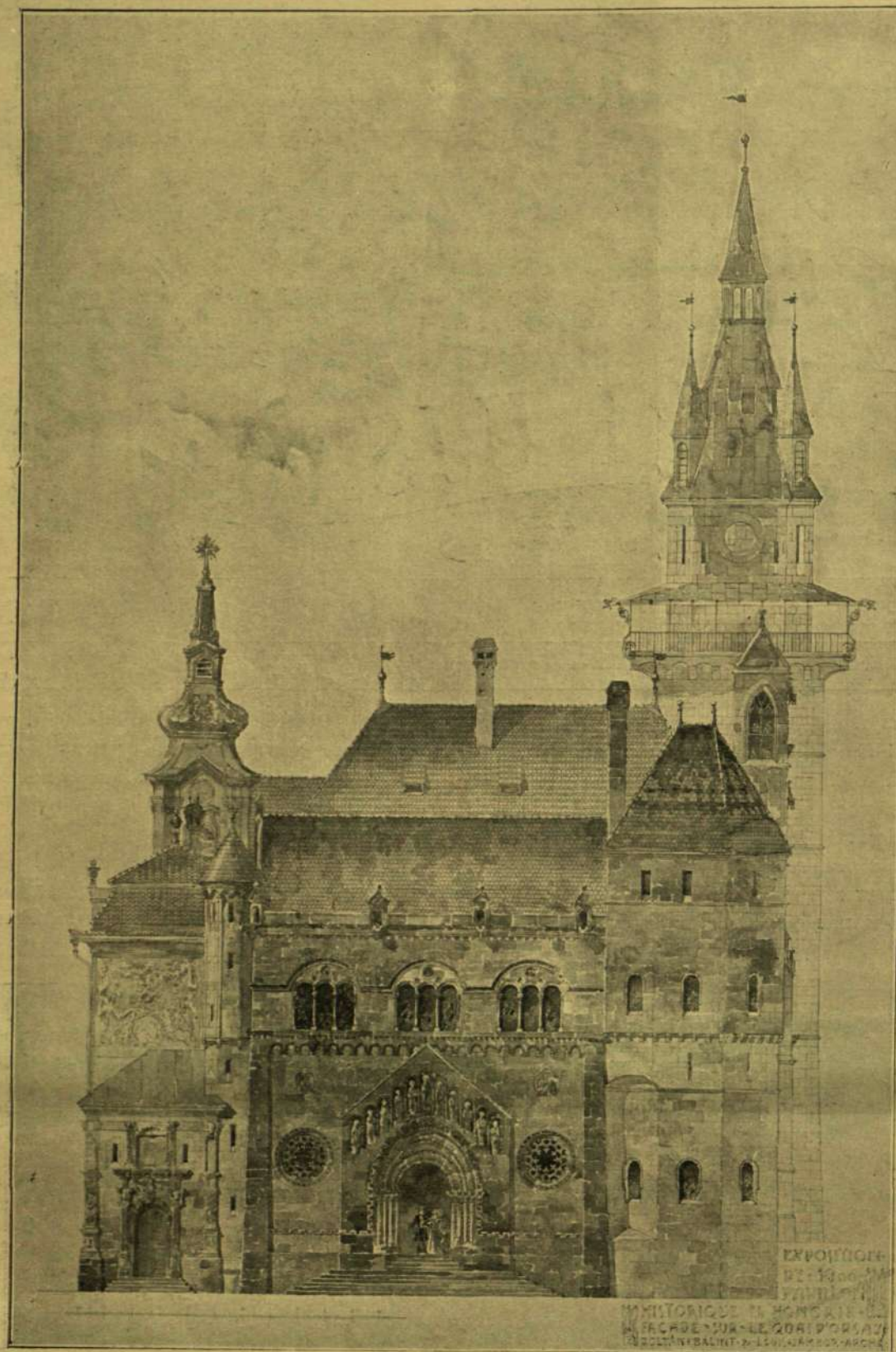
A nemzetközi kiállítás ügyeit Párisban külön
vezérbiztoság intézi. Ennek elnöke Picard
Alfréd, a francia államtanács osztály-elnöke;
mellette pedig az ügykezelési vezérigazgató,
Delanay-Belleville, a párisi kereskedelmi ka-

mara t. elnöke. A kiállításban résztvevő kül-
földi államokat külön kormánybiztosok képví-
selik, a kik az általános szervezeti szabályzatok
keretén belül az illető ország külön kiállítását
rendezik és országuk, valamint kiállítóik érde-
keit a francia vezérbiztoságnál képviselik.
A szervezeti szabályzatok a külföldi kormány-
biztosoknak elég széles hatáskört biztosítanak.

Ezenkívül az intéző francia urak rokonszenve
biztosít bennünket az iránt, hogy Magyarország
és a magyar kiállítóik érdekei a nagy nemzet-
közi kiállításon a legteljesebb méltánylásban
fognak részesülni.
A kiállítást a párisi kiállítások eddigi terü-
letén fogják rendezni. Hozzávesznek azonban
még újabb szomszédos területeket is: a Champ

Bálint Zoltán és Jámor Lajos műépítésszek terve.
A PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS MAGYAR PAVILLONJA A SZAJNA FELŐL NÉZVE.

Bálint Zoltán és Jámor Lajos műépítészek terve.

A PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS MAGYAR PAVILLONJA. — A Quai d'Orsay-felőli homlokzat.

de Mars-ot, a Trocadéro-t, a Quai d'Orsay-t, az Esplanade des Invalides-ot, a Quai de la Conférence-ot, a Cours-la-Reine-t, továbbá a Palais de l'Industrie-t és környékét, s így az egész terület sokkal nagyobb lesz, mint az eddig Párisban rendezett kiállításoké. Az egész terület 108,000 hektárnyi; ezen fognak a különböző kiállítási csarnokok — mind megannyi hatalmas, nagy palota — emelkedni. Az eddigi kiállítási épületeket, a melyek sok millió frank költséggel készültek, a Trocadéro kivételével, mind lebontják és helyükbe egészen új, az előbbieknél is fényesebb csarnokokat emelnek. A Szajna partja is, a melyet szintén bevonnak a kiállítás területébe, egészen új képet fog nyerni. Számos új hidat építenek át rajta, köztük *Pont Alexandre III.*, melynek alapkövetelénél jelen volt II. Miklós orosz császár és a császárné. A parton, a korzó mellett épülnek az idegen hatalmasságok reprezentacionális, vagy egyéb czélokra szolgáló külön pavillonjai is.

A csarnokokat befogadó képességük felében Franciaország foglalta le a maga számára. A másik felét azon államok között osztják meg, a melyek a csarnokok kiállításának

általános keretébe illeszkednek és nem vonulnak a maguk kiállításával külön pavillonokba.

Jellemző vonása a kiállításnak, hogy az elhelyezett ágazatok, illetőleg csoportok szerint fog történni. A francia beosztás 18 csoportot állított fel, a melyek a következők: I. Nevelés- és közoktatásügy. — II. Művészet. — III. Irodalom, tudomány és a művészet segédesszéi. — IV. Gépészet. — V. Villamosság. — VI. Mérnöki tudományok. Közlekedésügy. — VII. Mezőgazdaság. — VIII. Kertészet. — IX. Erdészet. Vadászat. Halászat. — X. Élelmiszer. — XI. Bányászat. Fémipar. — XII. Lakberendezés. — XIII. Póno-, szövő- és ruházati ipar. — XIV. Vegyészeti ipar. — XV. Különböző iparágak. — XVI. Társadalmi intézmények. Közegészség. Jótékonyág. — XVII. Gyarmatok. — XVIII. Hadsereg és haditengerészet.

Az európai és a tengereken túli államok kiválszóbbjai elfogadták a rendezésnek, az elhelyezésnek ezt a rendszerét és az egyes csoportok kiállításában együttesen vesznek részt. Természetes, hogy az egyes államok egységisége azért külön kidomborítható. Az exotikus államok azonban, a melyek kisebb fejlettségűek, fogva az általános keretbe nem bírnak beilleszkedni, teljesen külön pavillonban rendezik kiállításukat. A kiállítás 1900 április 15-én nyílt meg és november 5-én zárul be. Tehát hat és fél hónap alatt áll a nagyközönség előtt nyitva.

A kiállítandó tárgyak megbirálás tárgyát fogják képezni. Ez irányban a külföldi kiállításoknál az illető kormánybiztosok fognak intézkedni. Az elfogadott tárgyakat 1899 december elseje és 1900 február 28-ika között kell a kiállítási területre behozni. A francia kiállítási alap költségén épített csarnokokban és pavillonokban az elfoglalt területért a kiállítók nem fizetnek díjat. A gépek, készülékek, stb. működéséhez szükséges vizet, légszusz, gőzt és egyéb hajtó erőt a kiállítás igazgatósága ingyen bocsátja a kiállítók rendelkezésére. A kiállítókat csupán a kiállítás, csomagolás és az installáció költségei fogják terhelni.

A kiállítók kitüntetése felett nemzetközi jurog határozni.

A jelenkori kiállítás mellett az egész XIX-ik századra kiterjedőleg retrospektív kiállítást is terveznek. Ennek az volna az ezéja, hogy bemutassa azt a haladást és fejlődést, melyet az egyes csoportok egy évszázad folyamán elértek. Ezt a centennális retrospektív kiállítást azonban már nem államok szerint rendezik, hanem az illető pavillonoknak előcsarnokában az egyes ágazatok általános, az egész világon elért százados fejlődése szerint.

Ilyen nagyszabású tervekhez mérten a kiállítás finansziális része is tekintélyes számokat mutat fel. A párisi vezérbiztoság budgetje 100 millió frank bevételre van alapítva. Az állam 20 millió frankot ad és másik 20 millió frankot Páris városa. A többi 60 millió frankot pedig élelmesen kombinált sorsjáték utján akarják beszerezni. A sorsjátékban ugyanis 60 millió frankon felül fognak sorsjegyeket kibocsátani, nyereséményekre pedig mindössze 6 millió frankot szánnak.

A költségvetés 100 millió franknyi összege következőképen oszlik fel: Épületek emelésénél, rakpartok készítésénél és egyéb munkáknál 73 millió frank költségre számíthatnak. A kiállítás üzemképes állapotba hozása 12 millió frankot emészt fel, míg az igazgatás költsége 8 millió frank; 7 millió frankot pedig tartalékalapnak hagynak előre nem látott költségek fedezésére.

A kiadások részleteiből jellemzésül talán elég lesz egy példa felemlítése. Kertek és avenuek dekoratív feldíszítésére, szökőkutak és vízjátékok berendezésére 1,200,000 frank szerepel a költségvetésben. Kertek és ültetvények díszítésére 1,500,000 frank, ünnepélyek és versenyek költségeire 5,500,000 frank, kongresszusok és zenei előadások megtartására pedig 1,000,000 frank van az előirányzatban.

Az eddig felhozottak eléggé illusztrálják azt a nagy méretű, fényes keretet, a melyben a párisi világkiállítás képe elfog helyezkedni.

Igen természetes, hogy ilyen viszonyok között, ha az ország elhatározta, hogy a kiállításban részt vesz, a mi szervezkedésünknek is az eddig szokottnál nagyobb mérvben kell megindulnia.

A magyar kiállítás rendezésére vonatkozólag megjegyzendő, hogy az az általános csoportbeosztást követi. Ennek elhatározásánál az az elv volt vezérlő, hogy a kulturnépek sorában kell helyet foglaljunk.

A kiállítás technikai szempontjából sokkal könnyebb és egyszerűbb lett volna ugyan egészen külön pavillonban elhelyezkednünk. A pavillont elég csinosan építhettük volna meg és abban azt, a mint van, szebben és érdekesebben is csoportosíthatnánk volna. De akkor előállott volna az a helyzet, hogy valamennyi számot tevő nemzet az általános csoportokban helyezkedik el és csak Magyarország, meg a fejletlen kulturájú exotikus államok, a melyek a többi államok kiállításának keretében meg sem tudják találni a maguk helyét, vonulnának külön pavillonokba.

Az a kérdés is felmerült, hogy minden csoportban vegyünk-e részt, avagy csupán azokban, a melyekben magunkat kedvezőbben képviselhetjük.

E tekintetben úgy történt megállapodás, hogy a gyarmatúgyek kivételével valamennyi csoportban vegyünk részt, már csak azért is, hogy haladásunkat, fejlődésünket minden téren és minden irányban bemutathassuk, vagy legalább jelezhessük.

Németország megengedheti magának, hogy pl. a nevelésügyi csoportokat mellőzze. Kulturája ismeretes, nevelésügye világhírű. Nincs oka tehát, a miért kulturáját külön bemutatása

a nagyvilágnak. Németország ennél fogva azon csoportokra fektet nagyobb súlyt, a melyekben erejét kétségbe vonják. Értem versenyét az angol export-ipparral és a francia izléssel.

Mi azonban bizonyára helyesen cselekszünk, ha a kulturális csoportokban is részt veszünk, ha bemutatjuk a nevelés, a közoktatás, irodalom, tudomány és művészetünk terén szorgalmunk, igyekezetünk és törekvésünk eddigi eredményeit. És ha ez által csak annyit vívunk is ki magunknak, a mit könnyen el fogunk érteni, hogy bennünket, a kiket eddig kelet és nyugat mesgyéjén állóknak tekintenek, ezennel a művelt nyugathoz számíthatnak, azt is sokat érő sikerül számíthatjuk be magunknak.

A csoportokban nekünk eddig kiosztott egyes területek 200–1700 négyzetméter között változnak. Ezek a területeken belül kiállításunkat önállólag állami függetlenségünk kitüntetésével rendezhetjük és fogjuk is rendezni.

A legelső dolgunk, hogy tisztába jöjjünk azokkal a szempontokkal, a melyek szerint kiállításunkat rendezni kell.

Minden csoportban ki kellett választanunk azokat az ágazatokat, ipari és termelési szakokat, a melyekben a legerősebbek vagyunk, a melyekben a fejlődésnek már egy bizonyos fokát elértük. Hazánknak vannak oly erős, hatalmas ipari vállalatai, a melyek a magyar föld termelésében, hazánk sajátosság viszonyaiban gyökereznek. Ezek mellett az utóbbi évtizedek erőfeszítései folytán nálunk elért jelentékenyebb haladások eredményei is bemutatásra kell, hogy kerüljenek. Természetesen nem fogunk mindent kiállítani, a mit Magyarország termelnek, mindent, a mivel rendelkezünk. Tudnunk kell különbséget tenni országos és nemzetközi kiállítás között.

Világos, hogy az összes népek bíráló szeme előtt tartandó világversenybe küldendő tárgyakat nagyon meg kell válogatnunk. Nem tömeges kiállítással, hanem a tárgyak helyes megválogatásával és ügyes elrendezésével állunk ki a porondra.

Egy másik szempont, a melyet szintén figyelembe kell vennünk: kiviteli érdekeink istapó-lása. Nem helyes az a nézet, a melyet némelyek vallanak, hogy a francia piac ránk nézve nem bir nagy gyakorlati értékkel, hogy a kiállításban való részvétel kereskedelmi érdekeinknek nem sok szolgálatot tehet. Hiszen Párisban a nagy nemzetközi ünnepély alkalmával nemcsak Páris lakosságával, nemcsak Franciaországgal, hanem az egész világ különféle népeivel fogunk találkozni. Ott lesznek szomszédaink is, és a keleti államok kereskedői is, a kik, ha látni fogják kiállításunkat, termelésünknek, gyártásunknak különböző ágazatait, kivitelre alkalmas termékeinket, ipari feldolgozásra felhasználható, kiváló nyers anyagainkat, bizonyára szívesen fognak összeköttetésbe lépni a magyar kiállítókkal, a kikkel különben alig van alkalmuk megismerkedni.

Azt talán felesleges is említeni, hogy a kormány és annak minden egyes tagja készséggel és lelkesedéssel támogat minden olyan törekvést, a mely kiállításunk sikerét biztosítja. A törvényhozás 1,500,000 forintnyi hitelt bocsátott a magyar kiállítás rendezésére. Az állami hozzájárulás azonban ezzel nincs kimerítve, mert az említett összegben az állami intézmények és üzemek kiállításának költségei nem foglaltatnak benne. Ezek közülbelül újabb fél millió frtra rúgnak. Állatkiállítási czélokra, különösen kiviteli szempontból is fontos lótenyésztésünk méltó bemutatására újabban ismét 100,000 frtot szavazott meg a minisztertanács. Szóval a kiállítás rendezésére az eddigi külföldi kiállításokra szánt összegeknél sokkal jelentékenyebb áll rendelkezésre.

A kiállítás sikere érdekében a kormánybiztoság különösen kezére jár a vállalkozóknak egyes figyelemreméltó esetekben, hogy nagyobb megrendelésekre juthassanak. A királyi palota, a fővárosi építkezések kedvező alkalmat nyújtanak ily irányú támogatásra. Főpapjaink és főuraink is bizonyára hazafias feladatunknak fogják tartani, hogy ilyen tekintetben a kiállítás érdekében közreműködjenek.

Fényes példával járt elől maga a király, a ki elrendelte, hogy a királyi palota egyik termét, a Szent István-termet, tisztán a magyar ipar készítményeivel rendezék be. Széll Kálmán miniszterelnök az új országház építésénél elért

Bálint Zoltán és Jámor Lajos műépítészek terve.

A PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS MAGYAR PAVILLONJA. — Az udvar.

megtakarításokból 11,000 frtot bocsátott rendelkezésre kiváló érdemes építészünknek, Steindl tanárnak, hogy az országház egyik fogadótermének butorzatát szebben és díszesebben tervezze és készíttesse, oly czélból, hogy ezek a tárgyak is bemutatathatók legyenek a párisi kiállítás magyar osztyáiban. A kiállítás ügyét lelkesen felkarolták a főváros főpolgármestere, *Márkus József* és polgármestere, *Halmos János* is, s Budapest főváros egyéb tárgyakon kívül 20,000 frtot fordít iparművészeti tárgyak megrendelésére, melyek több kiváló iparosnak lehetővé teszik a párisi kiállításban való részvételt. Szeged, Temesvár, Sopron, Arad, Kassa, stb. szintén részt vesznek a kiállításban.

De a vagyonos polgárság támogatására is nagy szükség van. A mint hogy remélhető az is, hogy egyes állami intézmények és a vidéki nagyobb városok is tekintélyesebb megrendeléseket fognak tenni oly czélból, hogy a rendelt tárgyak, mint a magyar ipar kiválóbb termékei a párisi kiállításban bemutatásra kerülhessenek. Mindezek után az ország összes művészeiből, termelőiből, iparosaihoz azt a hazafias kérést intéztem, hogy a nagy nemzeti munkában mindnyájan legjobb erejük és tehetségük szerint vegyenek részt. Mindenki, a ki hozzájárul a magyar kiállítás sikeréhez, egyszersmind hozzájárul ahhoz, hogy Magyarország a világ előtt behírhírhíthassa, miszerint az európai nagy fejlődés mögött semmivel sem maradt el és hogy a többi művelt államok között méltán foglalhatunk helyet.

A fentebbi közleményt Lukács Béla, a párisi világkiállítás kormánybiztosa egy fölolvásásából közöljük, melynek szövegét szíves volt kiegészítve lapunk részére átadni. Lukács Béla közelebb ismét tartott fölolvásást a párisi kiállításról a fővárosi iparosok körében; és újabb fölolvásásából közöljük még a következő részleteket, melyek a kiállítás általános elrendezésére, valamint a magyar kiállítási csoportok beosztására és külső díszítésére vonatkoznak.

A magyar kiállítás 14,000 □-méternyi területének berendezési terve teljesen kész. Mindenek előtt arra kellett törekedni, hogy a kiállítás előtt tisztességesen álljunk meg a helyünket. A kiállított tárgyak tömegével itt nem lehet hatni, és azért a legjobb különlegességeinket kellett összeválogatni, de e mellett bizonyos iparágakról meg kellett mutatni, hogy mi azokat, bár ha kisebb mértékben is, de már műveljük; mert az ország közművelődési állapotairól általános áttekintést kell nyújtanunk.

Az irodalom és közoktatás csoportjában a magyar motívumokkal díszített bejárattól több út vezet a mi területünkhez. A közepén ott lesz a Jókai-szoba, a nagy író összes műveivel, azok összes fordításaival, szobrával, arcképeivel, díszajándék tárgyával, úgy, hogy a világ lássa, miképen tiszteli a magyar nép a maga legnagyobb élő íróját, lássa termékenységét a magyar irodalomban és hatását a külföldi irodalmakban is. E mellett lesz a magyar egyetemek kiállítása (mely vonzóan fogja föltüntetni egyetemünk tevékenységét), a magyar művészet, műiparszakok és a horvát közoktatás alosztálya; láthatók lesznek a Magyarországon egy év alatt megjelent összes könyvek, folyóiratok és hírlapok, mely gyűjtemény nyilvánvalóvá fogja tenni, hogy a soknyelvű Magyarországon milyen hatalmas a magyar faj elsőbbsége.

A gépjáratás csoportjában 1700 □-méternyi területet kaptunk. Itt nagy tárgyakat állítunk ki: pl. egy 1200 lóerőjű gőzgépet és dynamót (a mennyiben a kiállítás világításához szolgáló erőt 1200 lóerő erejű magyar gépek fogják szolgáltatni), egy nagy bányabeli emelőgépet, egy hatalmas álló szivattyút (melyet a főváros rendelt meg és átengedett a kiállításra), villamos futódarut, fa- és fémmegmunkáló gépeket, stb.; a villamosság osztyáiban is biztos a siker, mert nagyszámú tárgyainkon kívül különlegességeket (Telefon Hirmondó) is mutatunk be.

A mérnöki tudományok csoportjában ott lesz a magyar kir. államvasútak kiállítása, a Ferencz József (földalatti villamos) vasútnak, fővárosunk e nevezetességének egy részlete, nagy visszabálozási munkálatainak, tengeri kikötői építkezéseink, a Vaskapu-szabályozás, a járművek kiállításában pedig, a vincennesi erdőben egy vasuti luxus-vonat és egy tehervonat.

A mezőgazdasági és az élelmiszeri csoport együtt lesz elhelyezve; a főúton székel famotívumokat alkalmaznak díszítésül; a főbejárattal szemben állattenyésztésünk legszebb fajait ifj. Vastagh György által készített szobrokban; továbbá a bort, a malom-, cukor-, szesz- és söripárt mutatjuk be szép külön kollektív kiállításokban; itt kap helyet a mezőgazdasági szakoktatás és a mezőgazdasági gépipar is. József és Frigyes főhercegek uradalmi üzemeket állítanak ki; Berg báró egy nagy mezőgazdasági bérleti üzemet. A magyar liszt kivitel érdekében bemutatjuk egy sütőházban (magyar boglya-kemencével) a magyar süteményeket; boraink bemutatása czéljából borkóstolót rendeznek be. A magyar sört és hentesárut is igyekszik a kormánybiztoság megkedveltetni. Magyar-csárda nem lesz.

A szövő-ipar csoportja szépen lesz díszítve; ott lesznek a magyar díszruhák, a képfestő-ipar, a magyar és a horvát háziipar tárgyai, stb.

Kiváló érdekesen lesz bemutatva a magyar lakberendezési ipar. Az intező körök és főleg a királyi hathatós támogatása folytán iparosaink a párisi kiállításban be fognak mutatni oly tárgyakat, melyekben teljes mértékben fejthetik ki képességüket a nélkül, hogy nagy anyagi áldozatokat kellene hozniok. A kormánybiztoság közreműködése folytán most rendeltek maguk nagyobb tárgyakat, a melyeket kiállítanak Párisban; így nevezetesen az új országházból a miniszterelnöki fogadótermet, a budai várak pazar berendezési Szent István-termet, az új váraknak modern kényelemmel berendezett vendégszobáját, a várkert paraszt-szobáját, melyet a boldogult királyné tervezett és melyet a király meg is rendelt most; a kápolnát, — melyben a nagy áldozatkészséget tanúsító székvaros sok érdekes műtárgyat mutat be, — továbbá egy ebédlőt (a várakból) teljes felszereléssel, a várak bejárattól a monumentális szoborcsoporthoz, melynek ló-alakját a szokásos gladiátor helyett eredeti kivitelű magyar csikós-alak fejezi, a mi bizonyára figyelmet fog

Ligeti Miklós: *Ártatlanság.*

kelteni; a nagy értékű Szent István-hermát, melyet Császka érsek rendelt meg; egy remek nyolcz méteres kaput, szép magyar majolikákat, stb. stb.

A párisi kiállítás általános tervrajzának magyarzata közben a felolvasó többek közt a hírneves *gördülő (sétáló) vasutat* ismertette, továbbá a *chemin élévateur*, mely a pavillonokban az emeletek közt eszközi a közlekedést egészen új rendszer szerint; szölt a *villamossági pavilonról*, mely bizonyára egyik legvonzóbb része lesz a kiállításnak és a villamosságnak sok nevezetes új vívmányát fogja bemutatni. A kiállítási terület bejárata a *Place de la Concorde* melletti óriási kapuzat lesz, mely éjjeli látványosságnak van szánva a villamos világítás legújabb vívmányainak felhasználásával. Leleményesen oldották meg a bejárat kérdését azáltal, hogy a kapuzat kört alkot 56 bejáróval s így óránként 60,000 ember léphet be a területre.

Az *Espalade des Invalides* és a *Champ de Mars* közt lesz a *rue des nations* (a nemzetek utcája) a külföldi államok külön pavillonjaival, a melyekben a legtöbb állam önállóan is bemutatja magát a mellett, hogy a csarnokokban is kiállítanak. Ott lesz a *Pont des Invalides* mellett, az angolok szomszédságában a *magyar pavillon* is. Ez is, mint az 1896-iki ezredévi kiállításnál, történelmi és nemzeti jel-

Tull Ödön: *Fárasztó menet.*Szlányi Lajos: *Tájkép.*

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

leggel bír, s lesz benne lovagterem, kápolna stilszerű, történelmi hűségű berendezéssel.

Az összes tárgyaknál a tulajdonosok mellett ki lesz tüntetve a tervező művészek és a kivített eszközlő iparosok neve.

Már ezekből is látható, — így végezte Lukács Béla előadását, — hogy a kormánybiztosság czéltudatosan és lelkesedéssel működik a nagy czél érdekében és mivel az összes érdekelt tényezők és az intéző körök hathatósan támogatják a nagy vállalatot, bizton remélhetjük, hogy Magyarország a nagy világversenyben méltóan fogja megállani a helyét.

A PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS MAGYAR PAVILLONJA.

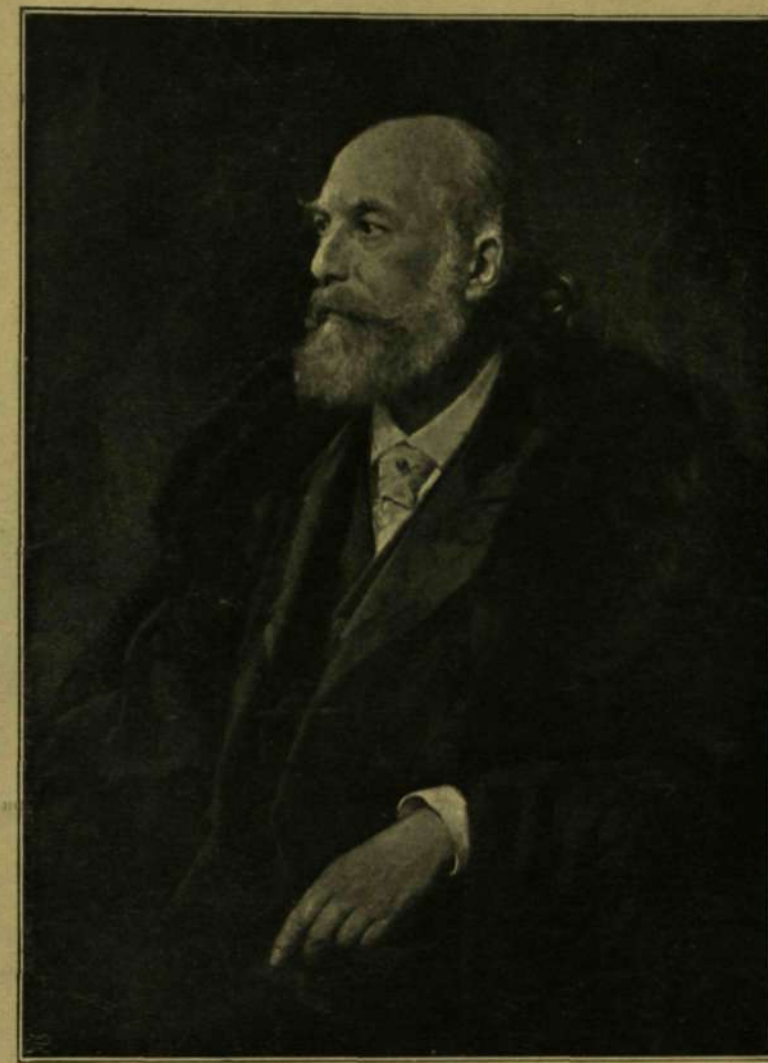
Bálint Zoltán és Jámor Lajos műépítészekről.

A párisi kiállítás munkálatai már most lázasan folynak; mához egy esztendőre már meg lesz nyitva a század legnagyobb és legérdekesebb kiállítása. A *Champ de Mars*-on és az *Espalade des Invalides*-on egy-egy óriási, több szakaszból álló vascsarnok fogadja be a világ összes nemzeteinek kiállított tárgyait és pedig oly rendszerben, hogy egy-egy szakasz az összes kiállító nemzetek egyféle termékének befogadására lesz berendezve és az így származó egymás mellettség az egyes nemzetek ipará-

nak viszonylagos versenyképességét könnyebben megítélhetővé teszi.

Természetes, hogy ilyen rendszer mellett az egyes nemzetek számára külön-külön otthont is kellett teremteni, hol tárgyaikat bemutatathatják. Erre a célra szolgálnak a hét kiállítási területet összekötő *Quai d'Orsay*-n sorjában elhelyezett nemzeti pavillonok, melyek együtvéve a *Rue des Puissances Étrangères*-t az idegen hatalmak utcáját alkotják. Ezek sorában lesz a képeinkben bemutatott *magyar pavillon* is egyfelől Anglia, másfelől Bosznia pavillonjának szomszédságában. A párisi kiállítási igazgatóság ezen épületekre nézve kikötötte, hogy valamely nevesebb műemlék vagy jellegzetes homi épület mását vagy motívumait kell bennük bemutatni, úgy, hogy az irány úgyszólván meg volt adva; mégis a magyar pavillon majdnem egyedüli lesz felfogásában, mert míg a többi nemzet egy-egy műemlék kicsiben való reprodukálására szorított, a mi pavillonunk a legjelesebb műemlékek egész sorozatát mutatja be, a mi a körvonalak festőségének és változatosságának legmeszebb menő kizsákmányolására adott alkalmat. A feladat nem volt könnyű, mert épen a sokféle anyagnak összeolvasztása egységes és művészi egészszé, a darabosság elkerülése a silhouetben: ez volt a feladat főnehézsége, hogy a heterogén elemek egymás hatását ne rontsák, hanem kölcsönösen emeljék.

A tervezőknek még más nehézséggel is meg-

Both Menyhért: *Berezik Arpad arcképe.*Balló Ede: *Wartha Vincze arcképe.*

kellett küzdeniök. Az ezredévi kiállítás alkalmával t. i. a történelmi csarnok a magyar műemlékek egész sorozatát egyesítette magában oly nagy területen, hogy három főcsoportjában az egyes műemlékeket természetes nagyságukban mutathatta be. Most a hasonló feladat megoldásánál lehetőleg el kellett kerülni a már ismert motívumok ismétlését és azt, hogy a

motívumok, melyeket az aránylag igen csekély területhez viszonyítva kisebbíteni kellett a valóságához képest, ezen kisebbítés által komolyságukból ne veszítsenek. Ez a legnagyobb mértékben sikerült is a tervezők leleményességének és finom, művészi érzékének.

A vajdahunyadi lovagtermen és a esütörtök-helyi kápolnán kívül más becses műemlékek fel-

használása is szinte feltétlen követelmény vala; a pavillon minden homlokzata teli van az új és szebbnél-szebb részletekkel. A *Quai d'Orsay* felőli homlokzaton, a mely legnagyobbbrészt román jellegű, a jaaki templom portáléja mint kapuzat van felhasználva az ugyancsak a jaaki templom részleteinek felhasználásával komponált palotahomlokzaton, melyhez a gyulaféhvári

Szenes Fülöp: *A kis hamis.*Márk Lajos: *Női arckép.*

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

lomra írt két versszakú költeménye van bevésve. A fölirat fölött érczoszorútól övezve a koronás kétféjű sas van bronzból öntve; ettől két felől az obeliszk jobboldalán az osztrák, baloldalán pedig a magyar czimer, szintén bronzból.

A kegyetes emlék a Hotel Cap Martin által ellenében fekvő kis fenyvesben áll, körülötte kiirtották a fákat, hogy egy kis tisztás övezze. Lelátni mellőle a tenger kék hullámaira, melyeknek nézésén annyszor elmélázott a boldogult királyné.

A leleplezéskor az emlékmű talapzatát egészen elborították a koszorúk, melyek között a legszebbek egyike volt az angol királynő ibolya- és kamélia-koszorúja. Nagy közönség gyűlt egybe a leleplezésre, közte királynok képviselője, gróf Esterházy Pál párisi nagykövetségi attasé, azután az angol királyné képviselőjében Pontony kapitány, a köztársasági elnök, a francia külügyminiszterium és a monakói herceg hivatalos képviselői, sok főknzul, konzul, számos angol, francia, osztrák és magyar főnemes, ezek sorában Berchtold gróf, Colloredo

Caristie-Marselné, s erre a francia himnusz, a «Marseillaise» zendült föl, a mivel aztán az ünnepély véget ért.

A koszorúk elhelyezése után gr. Esterházy Pál mondott királynok nevében köszönetet a bizottságnak, az érseknek, valamint a közönségnek is. Királynok főhadsegéde útján táviratilag is kifejezte köszönetét.

EGYVELEG.

* **A világ legnagyobb vasúti indóháza** Bostonban most készült el. Huszonegy óra alatt ezen indóházból 750 hosszabb, és 1250 rövid útra való vonatot indítanak el. Az indóház nagy csarnokában 32 vágány van lerakva. A csarnok 185 méter hosszú és 174 méter széles; az utasokat, valamint a podgyászt és az árúkat villamos erővel működő lifteken szállítják a csarnokba.

* **Az európai haderő.** Az európai hatalmasságok háború esetére 22.864.000 katonát mozgósíthatnak. Egy újabb statisztikus szerint első helyen — 2.500.000 emberrel — Franciaország áll, míg a

nápolyi volt királyné), Barcellos gróf (portugál király), Karl of Chester (a walesi herceg), Murány gróf (bolgár fejedelem), Carlsberg gróf (svéd trónörökös), Moncalieri gróf (Napoleon Viktor herceg) Pierrefondt grófnő (Eugenia császárnő).

* **Milyen nyár várható az idén?** A londoni földrajzi társulat közleményei szerint a folyó 1899 év időjárása majdnem teljesen egyforma az 1892-ben észlelt időjárással. Ilyformán május, június és július hónapokban sok esővel vegyest zivatarokat várhatunk.

* **Legfényesebb trónterme** Európában a török szultánok van. Valóságos zsúfolva van az aranyozástól, úgy, hogy szemképráztatóvá válik, különösen ha meggyújtják a tetőről lecsúszó nagy velencei csillár 200 lángját. Ezenkívül a terem négy sarkán még négy üvegbe készült kandelaber áll, melyek fénye mindenütt visszatükrözik. Maga a trón hatalmas karosszék piros bársonnyal bevonva, karjai s hátsó része tiszta vert aranyból vannak.

* **A narancsa** igen sokáig él és rendszeren 150 éven át marad termőképes állapotban.

* **Nevettesítő fa** terem Arabiában. A közép nagyságu világos sárga levelű fán ugyanis fekete babhoz hasonló gyümölcsök teremnek, melyeket a bennszü-

Kiss György: II. Lajos király halála.

Telcs Ede: Enyelgés.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Mansfeld herceg, Almásy gróf, Hohenlohe hercegnő, Salm hercegnő, Ruthlad herceg és neje, a manchesteri hercegnő, stb.

A szabad ég alatt rögtönzött oltárnál Chapou, nizzai érsek misézett, majd az emléket megáldva, nagy hatású beszédben méltatta Erzsébet királyné emlékeztét. A mise után Gréville Henrikné cantatája következett, melynek zenéjét Léonard Jenő szerette. A cantatét mentenei fiatal leányok kara énekelte zenekari kíséret mellett.

Ezután az osztrák himnuszt énekelte a közönség; utána Perrimond - Rumpelmayerné, egy ott lakó osztrák származású hölgy rövid német beszédet mondott s letette a szoborított koszorúját az emlékmű talapzatára. Majd a magyar himnusz következett, mire János Engel József pécsi nagyiparos a magyarok koszorúját tette le az oszlop lábához rövid beszéd kíséretében, melyben a boldogult királynénak a magyar nemzet iránti szeretetét emelte ki. A magyarok koszorúja ibolyából és szegfűből volt összeállítva, s díszes nemzetiszín szalagokkal átkötve.

Ez után gr. Montgomeryné költeményét szavalta el a Comédie Française művésznője,

kis Montenegro 55,000 emberrel jelenhetne meg a harcstéren. A német császárságnak 1871-ben történt alapítása előtt, Európában katonai ezélokra 3 ezer milliót költöttek, most pedig még ötezer millió csak alig elég, mivel a seregek béke állománya negyedszáz millió emberből áll.

* **Méhek a házak tetején.** Közép-Afrikában a Nyanza (Viktoria) tó vidékén lévő benszülöttek kisebb-nagyobb telepítvényein minden ház tetején egy-egy méhkas látható. Ezek a négernek tehát a nálunk szokásos galambducok helyett méhkasokat tartanak házaik tetején.

* **Posta-sólymok.** Míthogy a postagalambok nagy részét útközben a ragadozó madarak elpusztítják, egy Smoiloff nevű orosz tiszt a galambok helyett sólymokat idomított, melyek nemcsak sokkal gyorsabban repülnek, mint a gyenge galambok, — a mennyi ibonóránként középszámúkat szerint 15 mérföldet tesznek meg, — hanem a repülő sólymot még a legnagyobb sas sem meri bántani.

* **Az uralkodók utazásai** alkalmával, ha az ünnepies fogadtatástól menekülni akarnak, gyakran használnak álneveket, melyek azonban többnyire ismeretesekek. Egy párt feljegyzünk: Balmoral grófnő (az angol királyné), Ravenstein gróf (a belga király), Lingen grófnő (Frígyes német császár özvegye), Toledo grófnő (spanyol regens-királyné), Villacosa marquise (portugál királyné), Castro hercegnő (a

löttek porrá törve bódító szernek használnak. A legjózanabb ember, ha ezt a port használja, rögtön elkezd nevetni, kiabálni és táncolni, s legalább egy óráig úgy viseli magát, mint valami örült, azután több óráig tartó mély álomba merül, melynek végével már semmire sem emlékszik, a mit részegség alatt művelt.

* **A német császár egyenruhájának száma** oly nagy, hogy két külön terem csupán azzal van tele. Érdekes, hogy ezek között egyetlen halókat sincs, a császár ezt a kényelmes öltözetet gyűlöli s rögtön felkelése után egyik vagy másik egyenruháját veszi fel.

* **A böjtölés.** Érdekes adatokat gyűjtött össze egy angol orvos arról, mily soká bírja ki az ember és némely állat szervezete a böjtölést. A rendes szervezett ember húsz napig áll ellen az éhségnek, hivatásos böjtölők harminc-negyen napig megvannak étel nélkül. A ló huszonnöt napig él meg éhség nélkül, föltéve, hogy vizet adnak neki; tizenhét napig kibírja ital nélkül, de már öt nap alatt elpusztul, ha ennivalót kap, a mennyit csak akar, de vizet nem. A macska tizenöt-húsz napig bírja ki, ha vizet kap. A kutyákról ismeretes, hogy harminc napig is élhetnek éhség nélkül, de ha nincs vizük, már húsz nap múlva megdöglenek. A tengerinyúl tizen-négy, a galamb tíz, a veréb csak hat napig lehet éhség nélkül. A varagyas-békkák két-három évig is élhetnek mindennemű táplálék nélkül.

EMICH GUSZTÁV.

A királyi kitüntetés mindig szép dolog, de mégis legszebb akkor, ha a fejedelmi kegy olyan embernek jut méltosztatul, a ki előbb maga tüntette ki magát tehetség, szorgalom és közhasznú működés által. Ilyen férfúnak ismerjük az «Athenaeum» irodalmi és nyomdai részvénytársaság» ez idő szerinti érdemes vezérigazgatóját, emőkei Emich Gusztávot, kit a király közelebb azon alkalomból, hogy az «Athenaeum» kiadásában az ezredévi ünnepre Emich tervei szerint készült «Magyar Nemzet Története», e 10 kötetes nagy munka teljesen befejezve megjelent, a magyar királyi udvari tanácsosi czimmel tüntette ki. Azzal a buzgó és sikeres tevékenységével, a melyet közgazdasági és közmívelődési téren három évtizednél hosszabb időn át kifejtett, érdemelte meg e királyi kitüntetést.

Emich családja ezelőtt négy nemzedékel költözött be hazánkba Sziléziából, s itt egészen magyarrá vált. Emich Gusztáv nagyapja már megtörzsökösödött budai polgár és nagy könyvkedvelő volt. Atyja — szintén Gusztáv — pedig a könyvkereskedői pályára lépett és Pesten az első «nemzeti könyvkereskedés»-t nyitotta, melyet utóbb a nemzeti irodalmat ápoló nyomdával és könyvkiadó-vállalattal bővített ki s oly sikerrel, hogy belőle nagy vagyonra tett szert. Fiát, Gusztávot, ki Pesten 1843 márczius 5-én született, igen gondos nevelésben részesítette s középiskolai tanulmányai végeztével a triesti hadi-tengerészeti akadémiába adta, majd pedig a pesti egyetem jogi karára irattá be; de egyszersmind azon óhajától indítva, hogy kedvelt és virágzó üzletének vezetésében majdan fia legyen az utódja, a fiatal jogászt arra serkentette, hogy tanulja meg a nyomdászatot. S a szorgalmas ifjú, a ki különben is nagy hajlamot érzett magában atyja foglalkozása iránt, készséggel teljesítette e kívánságot, sőt mikor a 60-as években külföldi egyetemre ment jogi tanulmányainak gyarapítása végett, egyúttal a nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés tanulmányozásával is szakadatlanul foglalkozott Bécs, Lipcse, Páris és London legիրnevesebb czégeinél. Aztán haza térvén, 1865-ben czégtárs lett atyja üzletében; de mikor ez 1868-ban az akkor alakult «Athenaeum» részvénytársaság tulajdonába ment át, Emich Gusztáv államszolgálatba lépett; fogalmazó, majd nem sokára titkár s később osztályvezető lett a földmivélsügyi miniszteriumban. De már 1872-ben letette hivatalát s szép birtokán gazdálkodott és kertészkedett, miközben több ízben nyert kormányi megbízást, hogy Magyarországot különféle nemzetközi kongresszusokon képviselje. E mellett az «Athenaeum»-nak alapítása óta igazgatósági tagja volt. 1884-ben a számvárosi választókerület országos képviselőjévé választotta s azután is ezt a kerületet képviselte 1892-ig. A képviselőházban mint közgazdasági előadó, majd mint a delegáció tagja is tevékenyen és hasznosan működött. Sokat buzgólkodott a virág- és gyümölcstermesztés fejlesztésén is, főleg az «Országos kertészeti egyesület» útján, melynek évek óta elnöke. Közhasznú működéséért több kitüntetésben részesült. Őfelségétől a kir. asztalnoki méltóságot, majd a Vaskorona-rend III. osztályát, aztán pedig a Ferencz József-rend középkeresztjét kapta. Külföldi fejedelmektől is több rendjelt kapott.

EMICH GUSZTÁV.

az ezredévi ünnepélyek alkalmából indult meg és ma már teljesen be van fejezve: a «Magyar Nemzet Története» tíz kötetben, körülbelül 3000 képpel és 400 műmelléklettel. Az Athenaeumnak a Ferencz-ker-ten állott régi nevezetes épülete a Belváros rendezése miatt lebontás alá kerülvén, Emich Gusztáv igazgató kezdeményezésére az intézet a Kerepesi-út és Miksa-útcza sarkán nagy új üzleti és igazgatósági épületet emeltetett, mely a sokszorosított ipar terén a legnagyobb követeléseket is ki tudja elégíteni.

Emich Gusztáv nemcsak könyv-, hanem tudománykedvelő is levén, idők folytán nagy becsű magán könyvtárt gyűjtött össze, mely ritkaságaival a maga nemében egyik nevezetesebb a fővárosnak. Rendkívül becsekese a könyvtárban: a középkori, részben miniatúr-képekkel illusztrált kéziratok, a szép számú hungarikák, s különösen a középkori művelődésre vonatkozó német és francia művek nagy ritkaságú előkiadásainak majdnem teljes gyűjteménye, továbbá a könyvnyomtatásra és a bibliográfiára vonatkozó irodalom teljes gyűjteménye az összes nyugati nyelveken. Ő maga is működött irodalmilag, különösen állattani dolgozatokat írt; ezek mellett említésre méltó «A könyv-

nyomtatás története Magyarországon» című munkája, melyet 1860-ban tett közzé.

* **A Magyar Nemzet Története** tíz kötetének egy diszpéndányát a királyi magánkönyvtárának ajánlotta föl az «Athenaeum» s a nagy díszű művet Ő Felsége legutóbbi itlétekor Emich Gusztáv vezérigazgató nyújtotta át egy általános kihallgatás alkalmával. Érdemes e pompás könyvsorozatnak úgy kiállítását, mint szekrényét közelebbről is ismertetünk.

A tíz kötetes munka az úgynevezett Grolier-féle mód szerint zöld maroquin bőrből van kötve, ez pedig piros és fehér bőrszalagokkal izlésesen berakva, mi által a magyar nemzeti szín igen gyöngéd finomsággal alakul ki a könyvek tábláin, melyek első oldalának közepét Ő Felsége nevének aranyomtatás kezdőbetűi ékesítik. A nagy mű egy külön e célra készült s a munka nemzeti jellemével egyező pompás faszekrényben volt elhelyezve, mely díszesítésével a magyar műiparnak. Mintájú a bártfai plebánia-templomban őrzött XV. századbeli könyvszekrény szolgált, mely után Emich Gusztáv aquarell-rajzot készített. Ennek alapján tömör ciribolyafából van szerkesztve a 45 centiméter magas, 75 centiméter hosszú diszszekrény, melynek elejét közepén nyíló kettős ajtó zárja. A fa szövevények természetes rajzai igen világosan szembe tűnnek. A szekrény tetejét, szegélyeit és széleit, úgyisint a kettős ajtócska keresztalakú závarát és hosszú hevederű sarkait középkori motívumok alapján készült, finom művű vasalás ékesíti. S hogy a szekrény ládaalakjából semmi se hiányozzék, a két végén egy-egy középkori idomú emelő fogantyúja is van.

Ő Felsége igen kegyesen és örömmel fogadta a szép kivitelű ajándékot s érdeklődéssel lapozgatót az ő irakodása alatti időszakot tárgyaló X-ik kötetben, megjegyezvén, hogy a munkát tüzetesebben is át fogja nézni. Egyszersmind tudakozta Emich Gusztávot, vajjon kellőn pártolja-e a magyar közönség ezt a nagy nemzeti történetet, s örvendett azon a válaszon, hogy eddig már 15.000 példány forog belőle közkezen. Ő Felsége intézkedett, hogy a példány Bécsbe vitetvén, ott dolgozószobájában helyezessék el, a szekrény pedig ugyanott az udvari múzeumban állíttassék föl.

* **A Magyar Nemzet Történetét** díszítő eredeti rajzok közül is bemutatunk ez alkalommal kettőt. Az egyik, a X. kötet kezdőképe, «A nemzeti szellem diadala» czímmel Zichy Mihály eredeti rajza után Heyer A. rajzában jelképesen ábrázolja a legutóbbi 50 év történetét. A függetlenség harca gyászos végét és az azt követő önkényes uralmat egy csoport tönkrement hadi szer és egy meglánczoltan fetregő magyar jelképezi. E csoport és a magyar czimer fölött Deák Ferencz alakja áll egy asztalra támaszkodva, melyen a magyar korona és koronázás jelvényei láthatók. Az asztalt övező olaj-ág igen érthetően ezélok a király és nemzet közti kibékülésre. Deák mögött Petőfi áll nemzeti zászlót tartva; hátrább Liszt Ferencz ismerhető föl egy harmas csoportban. Deákon túl a királykoronázásokról kardvágás jelenete és a budai királyi palota képe tűnik föl.

A másik rajz egy szabadságharczi csatakép, melynek előterében egy Szűz Máriás nemzeti zászlót tartó s kivont kardú honvéd alakja áll, az ellenségre figyelve. E mozgalmak kép, melynek czime «Honvéd zászlótartó», Cserna Károly rajza s «A forradalom és a reactio» czímű fejezet elejéhez van illesztve kezdő-képül.

Úgy ennek a kötetnek, mint általában az egész tíz kötetes munkának egyik kiváló érdemeül kell nyilvánítanunk, hogy úgy szöveggel, mint önálló, színezetlen és színezett képei nagy gondal válogatvák össze s történelmi becsekkel sokban hozzájárulnak a tárgyalt kor eseményeinek nemcsak szemléltetéséhez, hanem világos megismertetéséhez is.

Zichy Mihály rajza után.

A NEMZETI SZELLEM DIADALA.

Az Athenaeum kiadásában megjelent «Magyar nemzet története» X-ik kötetéből.

NAGY-SALLÓ.

1849. április 19.

Görgei tábornoknak egy merész és ügyes komáromi küldöncz, a váci csata napján, vagyis április 10-én este a következő kis papírrongyra írt üzenetet hozta:

«Siessen tábornok úr Komárom fölmentésére! az Ön erélyes személyére itt nagy szükségünk van. 1849. április 8. Puky s. k. kormánybiztos.»

A rövid, de velős tartalmú üzenetből Görgei könnyen megérthette, hogy eddigi hadműveleteinek főcélja, Komárom vára nagy veszélyben forog. Sietni kellett. És Görgei sietett.

Az I. hadtest Klapka tábornok alatt, mint előhad rögtön a váci ütközet után, a vert ellenség sarkába indítván, már Ipolyság körül járt. Követte a III-ik és ezt dandáronként elszakadva a VII-ik hadtest is Pest mellől.

A Pest körül vont vas félgűrű a folytonos koncentrikus tüntetések leple alatt napról-napra fogott. Belőle ugyanis a váci győzelem után a VII-ik hadtest legelőször és a két szárny hadosztály (Pöllenberg Ernő ezredes és Kossuth Sándor alezredes) kezdet dandáronként kiválni és tova indulni; az elvonultak után a támadt hezagokat közép hadosztálya (Kmetty) töltötte be, jobbra szétterjeszkedvén a Dunáig, balra meg Aulich jobbszárnyával összesorakozván, mint a hogy két egymáshoz közelülő hullám összeér. Utána való éjjel kiosont és távozott a Kmetty hadosztályának is egyik dandárja. Helye hasonló módon töltődött be. Utoljára a VII-ik hadtest legutóbbi is a többi után indult, de üres hely ez után sem maradt: betöltte a magára maradt Aulich, elég győnge hadtestnek újabb széjjel terjesztése által.

Naponta tüntető előnyomulás, csatározás Pest felé, az eszmény beálltával részletes tova vonulás Komárom felé. De ezt a folytonos

esalja játékok a Rákos sakkasztalán nem volt szabad az ellenségnek észre vennie. És nem is vette észre. Az osztrák fővezér és vezérkari főnöke roszszul fizetett, megbizhatlankeimeiktől csak annyit tudtak meg, hogy Pest előtt Vácznál és onnan túl is magyar hadtestek állnak és mozognak. Ezek folytán Bécsbe folyton azt jelentgették, hogy a «rebellisek Übermachtja» ellen semmit sem tehetnek. Bécsből pedig az ígért orosz segítség megszüretésére naponta két futárt is küldtek Varsóba.

Ez alatt lehetővé vált, hogy a magyar sereg nagy kerülővel, a tavaszi olvadástartól megáradt két folyamon való átkelésel járó késedelem ellenére is, hamarabb érje Komáromot és ennek dunajbórti osztrák ostromzárhadát, mintsem a buda-szönyi felényivel rövidebb útvonalon a budai császári főserg segítségére érkezett volna.

Es így a magyar hadsereg Isaszeg és Gödöllő után kevés nap alatt, a legérdekesebb hadászati feladatok egyikét ritka szabatosággal és tökélyel oldotta meg, a Rákoson csekély erővel a nagy osztrák hadsereg legnagyobb részét csomóba szorítván és lekötve tartván, míg egyik hadtestünk az ellenség balszárnyát elsöpörte és fegyvereinknek Komárom felszabadítására szabad utat nyitott.

Kmetty hadosztálya azonban (a VII-ik hadtest harmadrésze) néhány napig Váczon maradt az összeköttetés föntartására. Ugyancsak a VII. hadtest haladó zöméből egy önálló szágulód csapat, négy század Miklós-husár két ágyúval, Horváth János alezredes vezénylete alatt Vácztól Verőczenek a dunaparti úton Esztergom felé indított Kmettynek, a meddig Váczon áll, mellvédül, bal oldal védül a rétság-nagyorosi-ípolyság-lévi úton felvonuló zömnek.

Léva városa a Garam folyóhoz közel az innenső (a keleti vagyis bal) parton fekszik és tőle az országot a kálnai állandó hidon viszen át a túlparti Kálnára. Léva alatt délnek egy rendes napi járásra, már a túlsó parton, van Nagy-Salló — hadászati pont egyrészt az Esztergom felől, másrészt a Komárom, azután az Érsekújvár, végre a Verebely felől várható ellenség ellenében. Nagy-Sallótól délnyugatra Komárom irányában újabb egy napi menetre van Jászfalu.

Április 10-én még Vácznál nyertes ütköztünk; 16-án Klapka-nak és Damjanics-nak Léván s a kálnai hidon átvonulva, már a Garam túlsó partján kellett volna járniok, Klapka-nak éjszakára Jászfaluig — Damjanics-nak Nagy-Sallóig — vele a főhadiszállásnak is — föltéve, hogy a kálnai hid áll, és hogy az ellenség nem állja el még hamarabb valahol utunkat. Gáspár-nak ellenben a Pöllenberg és Kossuth Sándor hadosztályokkal, kinek az volt a rendeltetése, hogy a Garam jobb partja szélén vívó országot Esztergom felé vessen arczot, a Magyarad, Füzes-Gyarmat és Fegyvernek helységei mellett kellett a Garam innenső partjához érkeznie ugyancsak 16-án s itt Szent György és Sáro helységei közt kelnit át a folyón egy rögtönzött hadihíd segítségével, melynek a Kálnánál már előbb átkelt I. és III hadtest háta mögött és védelme alatt akorra el kellett volna készülnie. De a kálnai hid nem volt meg. És nemcsak ezt rombolta le az ellenség — mielőtt előtte való nap elvonult ismeretlen irányban, — hanem minden hid-anyagot és eszközt, dereglyét, kompot, vízi malmot az egész környékről leusztatott Esztergom felé.

Így aztán egyszerre három pontban és meg-

annyi hid megépítésében kellett megállapodni, melyen a három hadtest egyszerre kelhessen át a túlsó partra. E három pontot Ó-Bars, Szecsé-Kálna és Zsemmlér helységei közelében szemelte ki a magyar fővezér s azonnal parancsot adott, hogy hajtsanak föl minden kapható silányabb anyagot is, bontsák le Léván és környékén a nagyobb épületek tetőzetét, szedjenek össze minden kisebbféle csónakot, molnár, hajós, halász, ács népséget munkásoknak; aztán fogjanak hozzá a három hid megépítéséhez.

A hadjárat egész sikere attól függött: sikerül-e mindenestől hamarabb átkelelnünk, mintsem az ellenség helyben terem, hogy a túlsó uralkodó partról meggátolja hidjaink megépítését és vele az átkelést. Óvé lett volna a védelmezés előnye.

A kálnai hid csak április 18-án virradóra készült el. Ezen történt tehát az első átkelés és kitoroklás, rajta vonultak át pitymallattól kezdve előbb Klapka, — mint ki helyben táborozott — és Damjanics, kinek az alatt még Ó-Barsról Szecsére az innenső parton le kellett vonulni.

Átkeltek még eléggé jókor. Az ellenség mindaddig nem mutatkozott. Ők tudták, miért; a magyar vezér főhadiszálláson senki sem volt képes Windischgrätz vezérkarának gyámoltanságát megmagyarázni. . . .

Gáspár két hadosztálya Zsemmlér körül várta menetre készen az ottani hid végleges elkészülését. Be is fejeződött az több izben, de a megdagadt folyam sodró hatalma ismételve elszakította egy-egy részét. Így tartott ez 19-én reggelig. Ekkor délig a VII. hadtest helyben lévő két hadosztálya is átkelt az ellenséges partra, még pedig aggodalmak között, mert a hid az anyag silánysága miatt gyenge volt. Nagy-Salló felől pedig már az átvonulás (Gáspár átvonulása) fele idejében megdőrdült az ágyu.

Az ütközet Damjanics hadtestének gyalogsága által Nagy-Sallóra irányított erős és háromszor ismételve megújított szuronytámadással kezdődött, melyet a számszerint nagyobb, és kedvezőbb helyzetben volt ellenség ki nem állott s a helységet elhagyta.

Az ellenség minden ponton megveretett, hadsoraik ketté vágattak s vad futásban Esztergom és Komárom felé menekültek.

Mind a három magyar hadtest vetelkedett egymással bátorságban, hősiességben. Elfogtunk osztrák katonát 1000-en felül, ezek közt számos törzs- és főtisztet; elfoglaltunk továbbá egy ágyút, igen sok fegyvert, két ló-, 20 szertárszekeret és 130 lovat. Veszteségünk mintegy 300 ember volt. Az ellenség közül, futása közben a huszárság sokat levagdalt, különösen az Olmützből épen akkor érkezett gránátosok estek el tömegesen, hulláikkal fedve volt a harcmező.

Az ellenség a csata előtt két dandárt kapott Bécsen át megerősítést s ezt az Esztergomban lévő erejével vezette az ütközetre.

Wohlgemuth osztrák fővezéren kívül jelen voltak: báró Rumberg, herceg Jablonovski, — kik már Vácznál is szerepeltek, — Theissing s néhány más tábornok.

A nagy-sallói ütközet napján érkezett meg Görgeihez — a Tisza mögül várva-várt és sokszor ígért pótmuniczió helyett, — az április 14-iki függetlenségi nyilatkozatnak a hira.

Gáspár tábornok, a VII. hadtest parancsnoka, rögtön a nagy-sallói csata után leoldotta a kardot a függetlenségi nyilatkozat miatt. . . .

Régi honvéd.

NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS A MÜCSARNOKBAN.

II.

A tavaszi képiállítás résztvevő magyar művészek műveinek bemutatását a következőkkel folytatjuk.

BALÓ EDE jeles arcképfestőnk három férfi-arcképpel van képviselve a kiállításon. Mind a három biztos rajzú, igaz hasonlatosságú és meglehetősen alfdüli tájkepeivel, melyek mindegyike a természet valamelyes különös hangulatát örökíti meg. Egyikét a sikerült műveknek, az «Esz után» címűt, mi is bemutatjuk, a melyen a felrészült természet színeit legsikeresebben vetette vásznára.

TULL ÖDÖN, a fiatalabb festő-nemzedék tagja, ezúttal először lép a nyilvánosság elé nagyobb szabású művel. Katonai emlékeinek egyik jelenetét festette meg a «Fárasztó menet» című képén. Tikkasztó nyári napon, poros, meszes úton halad a katonaság majdnem kimerülve, a

Oszerna Károly rajza.

menetelő század egyszerre lépő sorait mozgalmassá teszi néhány a sorból kiszökő baka, a kik neki esnek az átfolyó patak vizének. Tull Ödön igazi tehetséget árul el a katonai életet jellemző képek terén. Színezésén meglátszik a helyes irány, melyet a párisi iskolákban sajátított el.

Említettük első közleményünkben, hogy a tárlatot különösen a magyar szobrászat gazdag kiállítására teszi érdekessé, mely nemcsak száma nézve, de minőségére is feltűnő jó művekkel van képviselve. Zala Györgynek az ezredévi emlékre tervezett szobromvén, melyet múlt heti számunkban ismertettünk, és Róna József zentai szobrán kívül, melyvel következő számunkban foglalkozunk bővebben, — számos kisebb méretű, de komoly törekvése valló munka díszíti a kiállítást.

HARASZTI JÓZSEF fiatal szobrászunk tanulmányműve a «Mezei virágok» címűt viseli. Egy bájos magyar leánya térdel a réten s csokorba szedi a tavasz virágait. Első komolyabb műve ez a törekvő művésznék, mely határozottan mutatja tehetségének fejlődését.

KISS GYÖRÖX derék régi szobrászunk a mohácsi csata emlékművének kisebb mintáját állította ki domborműben. II. Lajos király épen lehanyatlik a Csele patakba lovastól együtt. A sikerült szobrászati mű három méternyi nagyságban a mohácsi csatát új emlékművet fogja díszíteni. Gondosan kivitt, szép munka.

LIGETI MIKLÓS «Ártatlanság» című domborműve átérzett művészi alkotás. Fiatal leánya domborművé kivitelű feje szelíd kifejezéssel illeszkedik a háttérben levő illatos liliumok fehér színéhez. Bármely palota szalonjának méltó díszlete lehetne a sikerült munka.

TELOS EDE pártját alkotta meg domborművé képén a Ligeti művének. Csokoládó szelvényes párt ábrázol. Mintázása s kompozíciója szép tehetséggel művész kezére vall s a tárlat egyik kiválóbb szobrászati alkotása.

WEINBERGER MÁRK ezúttal először lép nagyobb művészi igényű alkotással a nyilvánosság elé. «Kain» életnagyságú alakjának arcvonásain kifejezésre jut a retentő lelki állapot, mozdulata is a művész gondos megfigyelő tehetségéről tanuskodik. P. G.

PETŐFI HALÁLÁRA.

— A Kolozsvárt ápril 24-ikén tartandó emlékülőpőnyű alkalmából. —

Csak egy emberrel lett kevesebb a földön; S csak egy csillaggal lett kevesebb az égen; De az az egy ember, de az az egy csillag Milliokkal ért fel a nagy mindenségben! A Világeremő legszébb gondolatját Hozta az a fényes csillag le az égből, Hogy legyen a szegény földi halandónak Sejtelve a csodás égi fényességéről.

Mikor földre szállott, századok borítja Nehezült a földre, mint a poklok átka; Éltető szabadság egéből kitiltott Búska nemzet, kizűz rabbilincsét ráta. S mint puszták királya, mikor ketreczének Vérző szájjal tépi rozsdavevő zárát: Ugy szaggatta ő is a zsarnoki békót, Harsogtatva a vérszarki trombitáját.

Lantja, mikor zendült, társává szegődött Tomboló vihar, mely villámaint szórja; Testvérek valának s tudta, hogy a mit zűg: Utolsó itélet harci riadója! S csaták feletgégén, mikor kardja villant, Remegve futott a halál is előle S a mikor bevárta: volt a szent szabadság Égi szülöttének vérkeresztelője.

S síró panasza álmat hogy ne háborítsa: Áldott anyaföldünk eltiokolta sírját, Hogy, a kiknek vérén szabadságot szerzett: Nevét szívökbe s ne sírkövére írják! Lelke pedig elszűlt felhők morájába, Viharokban zengő villámok tűzébe, Hogyha megint békót hordana e nemzet: A mennydörgés hangján zűgjön a földre!

Csak egy emberrel lett kevesebb a földön! Csak egy csillaggal lett kevesebb az égen; De mikor lehullott az a fényes csillag, Nap világa gyűlt ki egy nemzet szívében. S tele szórja fényével századoknak éjét S te rád emlékeztet mindenik sugára, Ki a szolgaság vak éjszakáján letlél A világszabadság első katonája!

Szalay Károly.

DODÓ FŐHADNAGY.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta Pekár Gyula. Előadták először a Vigszinházban ápril hó 11-én.

Pekár Gyula, a kinek fejből tíz-tizenöt év óta úgyszólván soha nem pihenőleg folyik a gondolat s a kinek írásai, könyvei egy világlátott ember széleskörű műveltségére, olvasottságára és ismeretűre vallanak, a ki fogékony s finom lelke és nyugtalan idegei révén a megfigyelés különleges érzélete nélkül is önkénytelen és éles megfigyelő, a ki idegen szavakkal kevert, de jellemző és egészen saját tulajdonát képező egyéni stylllel fejezi ki érzéseit és szenvedélyeit s a ki mindent összevéve, szerelenségei mellett is erős és érdekes alakja annak az éjszakeről nyugat felé mihozzánk jött irodalmi áramlatnak, a mely a képzelet kalandozásait szűkebbre szorítva, az életből merít és az igaznak megírását tűzi ki czélul, — Pekár Gyula, a mellett, hogy pár hét alatt három kötet könyve jelent meg, bemutatkozott a színpadon is. «Dodó főhadnagy» című alatt egy vigjátékot adtak tőle a Vigszinházban összejárt tekintetűben első rangú előadásokra képes derék művészei.

Hát én mindjárt előjáróban bevallom, hogy engem a «Dodó főhadnagy» minden szerkezeti hibái daczára is mindvégig érdekelve szórakoztatott. Megmondom miért. Azért, mert élet és elevenség az uralkodó eleme; olyan élet, a mely nem kizárólag az előadók érdeme, hanem különösen az író azon tehetségéé, hogy élő embereket tud a színpadra hozni, embereket, a kiknek mindegyike a maga egyéniségéből kifolyólag beszél és részben celekszik is. Aztán meg ki ne kisérné lelket üditő figyelemmel azt a jól eső irányzatot, a melynek tolmácsává teszi darabja főalakjait. Az idealizmust alkalmazza gyógyszerül egy az asszonyok kegyeinek halmazától eltompult lélek ujjíateremtésére.

Egy író a hős, a ki a sikerek mámorából egyszerre csak arra ébred, hogy eszmőre az élete, s hogy az erkölcsi elsvárlású kopogtat az ajtón. Az ember ilyenkor megáll, visszatekint és elmélkedik. A Pekár Gyula javakorban levő írója is ugyanezt teszi. Módoilat az orvosszerelem, módoilat azon, hogy van-e még egyáltalán kievezkedésre lehetőség. Kapóra jön egy huszár-főhadnagy jó barátja, egy affajta peczes lovag, a kinek csak szemhunyorításba kerül a nők fejének félrecsavarása s a kinek eszéágában sincs a megállás és visszatekintés. Megmosolyogja a gondolat emberét, a töprenkedőt, ő azonban a tettek híve marad s ebben az irányban osztja tanácsait is.

Az író, feleletül kivessz egy sereg átható illat-
tal és reális felfogással tele nő levél közül egy
igénytelen s oda mutatva barátjának így szól:
— Ez az egyetlen, a mi iránt még érdeklődni
tudok.

— Azt érted, hogy az írója iránt?
— Nem... a levél érdekel... az íróját nem
ismerem.

— Bolond vagy... Meg kell ismerned őt...
ki fog manapság fantomokra vadászni?

— Nem... én megborzadtam a valótól;
csak az idealizmus adhat vissza önmagamnak
ismét.

Itt aztán elmondja a rideg valóságnak ez a
betege, hogy «Földöntúli álmok» cím alatt
irt ő névtelenül valami költői rajongásokat s
hogy hát ezen a nyomon kapja ő azokat a szin-
tén névtelen leveleket, a melyek nem csak lelki
enyhet adók, hanem lelket emelők is. Szóval a
tényállás az, hogy egy fejlődő, tavaszvirágát élő
leány-kedély bele szeret a «Földöntúli álmok»
írójába ismeretlenül s hogy a levelek viszont-
érdeklődésre találnak.

Hát ez egészen az életből vett, jellemző moz-
zanat. Az azonban már ritkábban beváló dolog,
hogy a szerző egyéniségére nézve is a könyv ára-
dozásából szőtt álomnak megfeleljen a valóság.
Itt kivételképp megfelel, mert hát azt mondanom
se kell, hogy Pekár Gyula a darab végén össze-
hozza az élet mámorából fölocsudott idealistát
a névtelen levelek bájos írójával.

Valami fűrdőhelyen jönnek össze a már Buda-
pestről személyesen ismerős felek, a nélkül azon-
ban, hogy tudnák, mi viszony fűzi mindkettejüket
a «Földöntúli álmok» című könyvhöz. Megsze-
retik egymást a valóságban; a levelezés azonban
folyik az ismeretlennel; s mennél inkább köze-
lednek egymáshoz a valóságban, annál aggá-
lyosabban szeretne szakítani mindkettőt a névtel-
len levelezéssel. Itt aztán a bohókás helyzetekkel
tele francia vigjátékokból ismert eszközök föl-
használásával, kiderül a félreértés, kiderül, hogy
nem a száraz, tollforgató aggszűz írja a névtel-
len leveleket, a mitől a «Földöntúli álmok» szer-
zője egy félrevívó helyzet folytán, pillanatra
rettegett, — hanem hogy az ő szíve valóságos
bálványától erednek azok.

Hát ebből a névtelen levelezés nyomán kelt
frigykötésből nyilvánvaló, hogy a darabnak
elbeszélés jellege van. Nem merném azonban
ezzel azt mondani, hogy csakis az elbeszélés
kerete adhat kellő tétet az íróknak arra, hogy
egymás előtt ismeretlen felek közt, névtelen
levelezés útján lelki közlekedést teremtsen. Min-
den eszköz jogosult a színpadon. De csakis egy
feltétel alatt. Ha az igazság meggyőző erejének
hatását teszi. Itt a csináltság jellegével hat.
Sőt még tartalmilag is szó fér azokhoz a leve-
lekhez. A fiatal lány naiv kedélyének nem anyi-
nyira igaz tolmácsai azok, hogy az unott lelkű
író feltétlen gyógyszerül lennének elfogad-
hatók.

De már a mi azt a fiatal lányt a maga való-
ságában illeti, az ő ajkát a fejlődő tavaszvirág
bájos kedélyének igazi és hű tolmácsává tudja
tenni az író, a mi a színdarabban lényegesebb,
mint a levelek. Régen hallottam a keresetlen-
ségnek olyan igaz hangját a színpadon, mint
a minőt Almásy kisasszony, egy fiatal kezdő,
egy az ő korához is találó tizenhat éves leány
szerepében érvényesít.

A mi a beszédet illeti, azzal nemcsak ő, ha-
nem egyszerűen kivétel nélkül mindannyian a
saját egyéniségeik tolmácsai; de viszont a cse-
lekvéseik nem hatnak az igazságnak ezzel az
erejével; sőt a darab cimbéli hőse, a «Főhad-
nagy» is — a kit a mások ügyeinek intéző ke-
zél állít oda a szerző, — tulajdonképp csak lát-
szólagos intézkedő. Nem ő csinálja azokat a
helyzeteket, a melyeknek nyomán végre kiderül
a névtelen levelezők kiléte, s a melyeknek nyom-
mán révbe segíti az ő író barátját, hanem maga
a szerző csináltatja vele; a főbaj pedig az, hogy
a néző is észreveszi a szerző kezét.

A «Dodó főhadnagy»-nak mindezen szerke-
zeti hibái mellett is azonban megmarad az az
érdeme, hogy alakjai élő alakok. Első kísérlet-
nél nagyobb érdem, mint a hatásra számított
felvonásvégi csattanások.

Az előadásról — a harmadikról beszélek —
csak dicsőítőleg lehet megemlékezni. Becsü-
gymal tele élelenség uralkodott a színpadon. —
A gyal szerepet, egy alapjában véve jó lelkű, fess
főhadnagyot, Fenyvesi adta, beszédében, moz-

Fiatalkori arcképe után.

PAJOR ISTVÁN.

gásban a katonára vig kedélyhangulatával egye-
zőn; a lelki elszáradástól az idealizmus révén
megmenekült író, Góthban talált jellemző szem-
élyesítő, a fiatal lány szerepében, a mint már
érintém, Almásy kisasszony keltett megérdem-
lett figyelmet; Lánczy Ilka egy könnyű véru
fiatal asszonyt személyesített temperamentum-
mal, Nikó Lina pedig egy Lengenádfalvai
Kottlik Zirzabellaszerű alakot adott, egy köte-
teket összegyártó aggszűz irón szerepében s a
mellékalakok is összhangot emelőleg illeszked-
tek a kerethez.

Sz—y D—s.

PAJOR ISTVÁN.

1821—1899.

Nógrádmegye rövid idő alatt egymás után
két jeles fiát veszítette el. Csak nem rég halt meg
Nagy Iván, a kiváló történetudós, most pedig
Pajor Istvának, a megye egyik legnépszerűbb
főtanácsosának halálát gyászolják.

Töltőpesei Pajor István 1821. május 20-ikán
született Nógrádmegye Nyék községében, hol aty-
jának, ki megyei tisztviselő és több megye tábla-
bírája volt, birtoka feküdt. Iskoláit elvégezve,
1842-ben letette az ügyvédi vizsgálatot s 1847-ig
Nógrádmegyében ügyvédszékbe, 1847—48-ban
Pozsonyban tartózkodott, mint idősebb gr. Apponyi
György titkára. 1848—49-ben Nógrádmegye al-
jegyzője volt, s nemzetőr-főhadnagy. A szabadsá-
gharc legvégére után kis-csalomjai birtokára
vonult s gazdálkodott és ismét ügyvédkedett.
1860-ban Nógrádba, Balassa-Gyarmatra költözött,
de az alkotmány helyreálltával Nógrádmegye
visszakövetelte magának a tiszteletbeli fő-
ügyészre választotta. 1867-ben azonban már
ismét visszaköltözött Nógrádba, mint a megye
tiszti ügyésze, illetőleg címzetes főügyésze s
azóta haláláig Nógrádban maradt, hol 1872-ben
főügyész, 1878-ban pedig árvászéki elnök lett.
1889-ben nyugalmába vonult. A király 1882-ben
«a közügynek tett hasznos és buzgó szolgálatai
jutalmául» a kir. tanácsosi címmel tüntette
ki, a vármegye pedig 1892-ben közpályára való
lépésének ötvenedik évfordulója alkalmából
örömmünnepe rendezett a tiszteletére s egy-
szersmind díszes ezüst-serleggel ajándékozta
meg.

Ugy is, mint ügyvéd, úgy is, mint tisztviselő
lelkismeretes pontossággal végezte hivatalos
teendőit, de azért még mindig maradt ideje,
hogy az irodalom terén is számot tevő munkás-
ságot fejtessen ki.

A 40-es és 50-es években sűrűn található
tőle költeményeket, főként szatirikus, epigram-
mákat, paródiákat, stb. az «Athenaeum», a
«Regelő», «Életképek», «Honderű», «Pesti Di-
vatlap» s egyéb lapokban, hol saját neve, hol
Káldor írói álnév alatt, melyet később *Csalom-
jai*-ra változtatott. Írt nyelvészeti és kritikai

czikkeket; népköltési adatok gyűjtésével is fog-
lalkozott.

A magyar nyelven kívül birván a klasszikus
nyelveket, továbbá a francia, olasz, angol,
spanyol, német, tót és cseh nyelveket, különö-
sen fordításokkal igyekezett hazai irodalmunk-
nak használni. Igen sikerülten fordította le Kollár
híres «Slávy Deára»-jának egy részét. További
fordításai: Horatius összes epistolái, jegyzetek-
kel kísérve, Horatius levele a Pisokhoz, La-
mennais: «Egy hívő szavai»; Ipolyi buzdítására,
kinek ifjúkori barátja volt, lefordította Witschel
«Áldozatok» című híres imakönyvét; 1883-ban
adta ki Goethe és Schiller epigrammáit, melyek
közül többet a Kisfaludy-társaságban is föl-
vástak; Corneille «Cinná»-jának fordítását a
Kisfaludy-társaság adta ki.

Költeményeinek első gyűjteménye (Csalom-
jai névvel) 1859-ben jelent meg, újabb költemé-
nyei pedig «Tarka bokréta» címmel 1897-ben.
Ugyancsak 1897-ben adta ki «Emlékek és raj-
zok» című könyvét, melyben sok érdekes vissza-
emlékezést közöl a régi jó világból.

Nógrád- és Hontmegyében, hol munkás élete
lefolyt, nem merült föl oly nevezetesebb köz-
művelődési, hazafias vagy emberbaráti moz-
galom, melyekben ő szívvvel, lélekkel részt ne
vett volna, s nem mult el nevezetesebb ünne-
pély, melynek programjában egy-egy lelkesítő
alkalmi költemény elszavalásával nem szerepelt
volna.

Végül megemlítjük, hogy Ipolyin kívül ba-
ráti és irodalmi érintkezésben állt Nógrád-
megye többi kitűnő irodalmi férfival, mint
Madách Imrével, Szontagh Pállal, Jeszenszky
Danóval (Temérdek), Nagy Ivánnal s Bérczy
Károlyval.

A 78 éves korában végelgyöngyülésben el-
hunytt érdemes aggastyánt nagy részvét kísérte
örök nyughelyére.

Luby Sándor.

PÁRISI DIVATLEVÉL.

A hirtelen beköszöntött tavaszi idő a divatvilá-
got némileg zavarba hozta, a mennyiben most már
csakugyan a hőmérő szerint kell öltözködni. De
azért a séta-öltönyök kivételével, melyek még min-
dig könnyű angol gyapot-kelméből, esetleg nehezebb
egyszínű selyemből készülnek, — színházban, esté-
nyeken és a fogadó-teremben idősebb hölgyek nehéz
selyem brokátot, a fiatal hölgyek pedig Crêpe de
Chine vagy egyéb remek mivű japáni selymeket
viselnek. Az Empire szabású rövid derék kissé hát-
térbe szorult s visszatértünk a Medici korszakbeli
hosszú, szűk, de a test szépségét kitüntető fűző-
vállas derekakhoz. A szoknya bő redőzete nem túl-
ságos hosszú s uszályokat csakis ünnepélyes fogad-
tatások alkalmával láttunk. Annál pazarabb fényt
fejtenek ki hölgyeink a csipkedíszítés dolgában,
melyből még a hosszú, elég szűk újjaknak is kijut.
A derék elejét remek himzések fűdik el. Ezeket
majdnem kizárólag Svájcából hozatják, míg a fran-
cia «Honiton» vagy az angol «point lace» csipkét
a roppant magas ár miatt legfeljebb amerikai mil-
liardus-ök viselhetik.

Ennyit a felsőbb tízezrek társaságáról. — A
hölgyvilág többi része a beköszöntött tavaszi időny-
ben nagyon szép és e mellett olcsó gyapotkelméből
készült bő redőnyű, elég hosszú és rövid «Empire»
derékű ruhát visel.

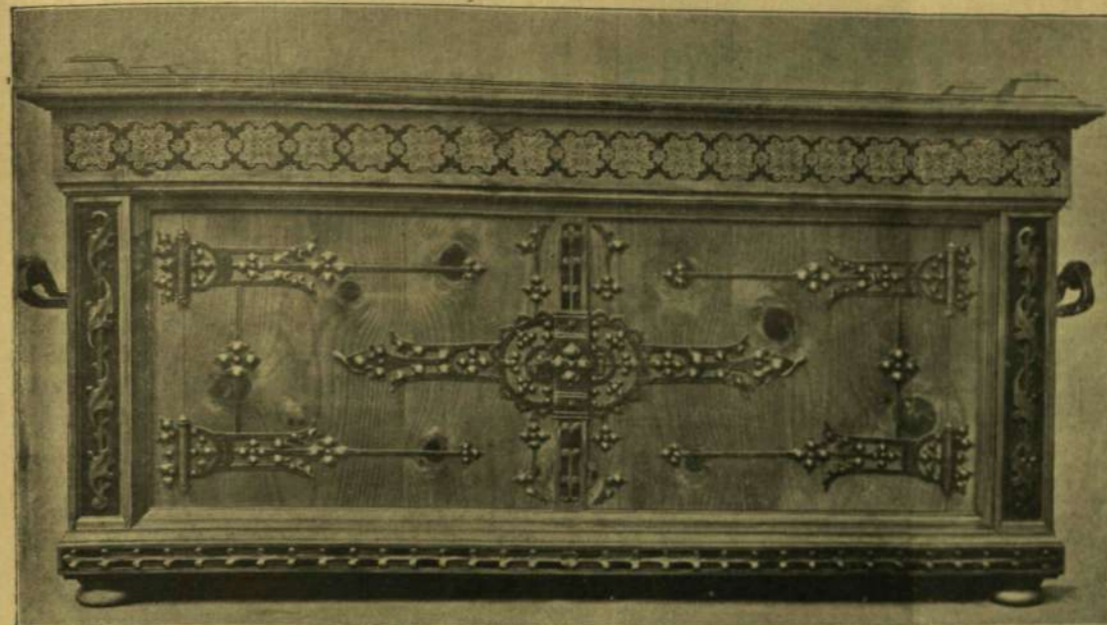
Szalmakalapok dolgában valami nevezetes divat-
változás nem mutatkozik. Ennyit azonban mond-
hatok, hogy a tavalyi formák az idén is mérvadók
foghatnak lenni. Ugyanezt jelenthetem a mult évben
divatban volt napernyőkről és különféle színezetű
magas szárú gombos cipőkről.

Ez alkalommal egy Redfern műtermében készült
málya-színű Crêpe de Chine-ből készült és selyem
mousseline-fodrokkal díszített sétatöltény képét kül-
döm, a milyen kivált a képkiállítás látogatón sűrűn
volt látható. A tunique szabású szoknya szélét
szintén mousseline-fodrok képezik. A derék eleje s a
váll egész a nyakig eréme színű himzessel díszítve.
A szalmakalap hasonló színű selyem chiffonnal és
piros selyem rózsákkal.

Atice.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A biblia és a költészet. *Ira Morvay Győző.*
Régi igazság, hogy a bibliai és a költészet legtiszt-
ább levegője leng, olyan, a minőben Homér hősei-
nek fényes alakját látjuk mozogni. A bibliaiban is
minden csupa szín, a fény és az árnyék éles vona-
laival csíkozva. A biblia nemcsak a hívő lelkeket
vonja ellenállhatatlanul magához, hanem mind-

A KIRÁLYNAK ÁTNYUJTOTT MILLENIUMI TÖRTÉNET SZEKRENYE.

azokat, kik érezni, élvezni tudják az örök szépet.
Irodalmunkban, tudunkra a biblia költészetének
ily beható, részletes s széleskörű tanulmányozáson
alapuló elemzése még nem jelent meg; Morvay
Győző valóban becses szolgálatot tett vele a hazai
művelt közönségnek. Művének anyagát három fő
részbe osztva tárgyalja. Az első részben a biblia köl-
tészetének forrásait ismerteti, érve ez alatt a föld
és éghajlat, a zsidó nép faji és nemzeti sajátosságai-
nak hatását s e különböző tényezők egymást kiegészítő,
alakító befolyását a megnyilatkozását a népszo-
kásokban, a világnézetben, de mindenek fölött
a *Jahve-kultuszban*, a zsidó szellemnek e legértéke-
sebb alkotásában. A második fejezet a biblia tár-
gyát, formáit és fajait ismerteti. Az ó-testamentum
a zsidó népnek évezredekkel felölöl történetét fog-
lalja magában. «Befejezett egészét alkotó költői
remekmű, — mondja Morvay, — melyben az egész
zsidó népnek nemzeti époszát látjuk kiváló epizó-
dokkal, drámai mozzanatokkal, a hozzájuk fűzött s
belőlök származott lírai hangulatokkal.» Morvay
e fejezetben jellemzi még a biblia nyelvét, fel-
sorolja az elemi világból vett hasonlatok roppant
gazdagságát, s részletesen foglalkozik a bibliai
költészet verses formájával, rythmusával, párhuzam-
osságával. Kifejti, hogy a biblia költészetét egy
költői műfaj fogalma alá sem lehet szorítani, mert
az különböző műfajok keveréke; epikai formája
daczára a lírai elem uralkodik benne s az elbeszélés
át meg át van szövve hymusokkal, ódákkal, elégiák-
kal s a tanköltészet darabjaival. A harmadik fejeze-
te a biblia világnézetéről szól; előadja, hogy a
könyvek könyve miképen fogja fel a természetet, az
embert, az ember fölötti szellemi lényeket, hogy
fogja fel a Messiást és az Istent. A kötetet a biblia-
ból vett gazdag verses szemelvények teszik még
érdekesebbé. Ezek közül bemutatjuk Debbora híres
győzelmi énekének első szakaszát:

Áldjátok az Urat!
Bosszút állott Izraelért!
Onként küzdött a nép,
S diadalt arattak hősei!
Halljátok királyok,
Figyelj, fejedelmi had!
Dalt zengek az Urnak,
Izrael örök Istenének!

Uram! I Seirből kijövé,
S Edom mezejét elhagyád,
Nyomodban rengett a föld,
S az ég patakjai zúgtak alá,
S a fellegekből hullott
A rettenetes záporosó,
Izrael istene előtt
Az Ur szent arca előtt
Megremegtek a hegység
S az ősz Sinai elolvadt!

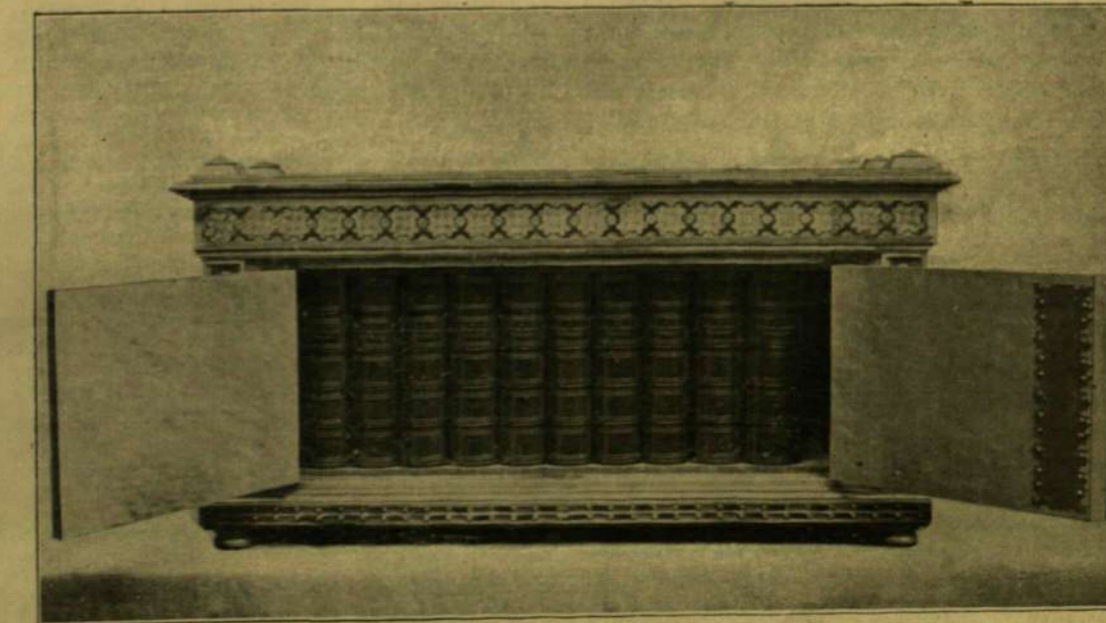
Joel napjaiban,
Samgár, Anath fia alatt
Az utak elpusztultak,
Vándor és zarándok nép
Járt-kelt a földeken,
A tekervényes ösvényeken;
S fal nélkül ledőltek a várak,

Elpusztultak a városok;
Míg én, Debbora, felkeltem,
S én, Izrael anyja, levertem az ellent.

A királynak átnyújtott milleniumi történet egyik kötetének bekötési táblája.

A «Képes Irodalomtörténet» második kiadása.
A Beöthy Zsolt által szerkesztett irodalomtörténet
második kiadásban becstája közre az Athenaeum.
Bizonyosága az annak, hogy közönségünk érdeklődik
a magyar irodalom múltja iránt. Az új kiadás úgy

A KIRÁLYNAK ÁTNYUJTOTT MILLENIUMI TÖRTÉNET SZEKRENYE NYITVA.

tartalom, mint kiállítás tekintetében tökéletesedett.
A [műmellékletek szaporodtak, azokat, melyek az
első kiadásban eléggé nem sikerültek, jobb kivite-
lésekkel helyettesítették. Régi kódexeknek szinben,
rajzban hű képei, levelek, arezképek, kegyeletes
tárgyak és könyvek czímálpájának másolatai egészítik
ki a szöveget és a magyar irodalom múltját szemlé-
letesen tüntetik fel. Nem merült fel az első kiadás
megjelenése óta új adat, melyet ez újabb kiadásban
a szerkesztő és munkatársak fel ne használtak
volna. Varju Elemér fontos felfedezésétől: a gyula-
fehérvári glosszáktól kezdve, mely a kömigsbergi
töredéknél is régebb nyelvemléket foglal magában,
kiterjedt figyelmük a legkisebb, évszámra vonatkozó
ingadozás helyreigazításáig. Az új kiadás beosztása
eltér az elsőtől, a mennyiben itt az első kötet Kis-
faludy Károlyig terjed; terjedelme pedig az első
kiadáshoz képest husz ívvel gyarapodott. A könyv
írói Beöthy, a szerkesztő és Badiés, a segéd-
szerkesztőn kívül: Rákosi Jenő, Riedl, Frigyes,
Vadnai Károly, Alexander Bernát, Négyessy László,
Szász Károly, Endrődi Sándor, Ballagi Géza,
Marczali Henrik, Hegedűs István, Simonyi Zsig-
mond, Bánóczy, stb. stb. A díszes kiállítás két
kötetes munka husz forintért szerzhető meg.
Egyelőre csak az első kötet kapható, míg a
második kötet megjelenése az őszre várható.

Magyar egyetemes éremtár. I. kötet. I. füzet.
Irtá Réthy László. Ebben a becses munklatban
Árpád-házi királyaink pénzei vannak ismertetve,
egész Szent Istvántól kezdve, az egyes fajok szá-
zakra menő rajzokban is be levén mutatva. Beszél
a magyar érmészethez szükséges tudnivalókról,
pénzverésünk kezdetéről s egyéb idevonatkozó dol-
gokról, melyek nemcsak a szaktudóst, hanem bárkit
is érdekelhetnek. Az érdemes munkának — melyet
a Magyar Tudományos Akadémia ad ki — most
még csak az 1-ső füzet jelent meg. Az egész mű
ára 10 korona lesz.

Archaeologiai Értesítő XIX. kötet 2. szám.
Szerkesztő Hampel József, kiadja a Magyar Tudu-
mányos Akadémia. Ebben a füzetben dr. Boncz
Ödön értekezik a Hunyadi János állítólagos sir-
emlékéről; Kemény Lajos a renaissance- és roc-
cocoról; dr. Reinecke Pál a Tordos és Trója
leleteit hasonlítja össze. Ezenkívül számos erősebb
cikk, értekezés foglaltatik még a rajzokkal is bőven
illusztrált füzetben, többek közt a régi kassai sir-
kövektől, a honfoglalás kori leletekről, a sabariai,
kunszentmártoni, felvinczi, stb. régiségekről.

«Deák és Kossuth.» Bertha Sándor Párisban élő
hazánkfia tollából a «Revue politique et parlemen-
taire» folyóiratban érdekes dolgozat jelent meg
«Deák és Kossuth» címmel, mely a két nagy
államfért közt párhuzamot vonva, politikai jelentő-
ségüket ismerteti.

Báró Fejérváry életrajza horvátul. *Simonovics*
Gyula sziszeki honvédszázados horvát nyelven adta
ki Fejérváry báró honvédelmi miniszterünk élet-
rajzát, melynek eredetije Körösy László «Korrajzok»
című vállalatában jelent meg nem régebben. A vál-
lalkozás annál méltóbb az elismerésre, mert a hor-
vát irodalomban ritkaság számba megy magyar
művek lefordítása. A kiadott könyv ára díszkötés-

magyon kedvelté tették minden színpadon. A magyar színház közönség is jól ismeri az *«Egér»*, *«A hol unatkozni»*, *«A hol mulatni»* és a *«Komédiások»* vizjátékai után. Pailleron Párisban született 1834-ben. Eleinte titkár volt egy jegyzőnél, de már korán az irodalomra adta magát. 1860-ban lépett a nyilvánosság elé egy kötet szatírával, melyekben a párisi társaságot gúnyolta ki. Ugyanezen évben első darabja (*«La parasite»*) szép sikert aratott az Odeon-színházban. A szellemes író 1888-ban a francia Akadémia is beavasztotta tagjai sorába.

PÁL ANTAL, Bács-Bodrogmegye volt alispánja, haláláról veszünk értesülést. Pál a szabadságharc kitérőseknek a bajai járás főszolgabírája volt. A szerbek minden oldalról fenyegetvén a magyarságot, Pál szabadeseteket alakított, a mely *«fekete sapkások»* név alatt küzdött, parancsnoka Pál Antal volt a legnevezetesebb haditettük a kaponyai győzelmes csata. Az alkotmányos élet hajnalán 1861-ben Bácsmegeye alispánjává választotta, de lemondott hivataláról, mikor a helytartótanács megfosztotta a megyéket autonómiájuktól. Az 1865-iki képviselőválasztásnál országgyűzést feltűntető összeütközése volt Püskövits Agostonnal, Bácsmegeye főispáni helytartójával. Az ó-morvicszai választókörletben Pál volt a választási elnök. A választás napján a főispán-adminisztrátor proklamációt bocsátott ki, a melyben katonasággal fenyegette meg a népet. Ezt a proklamációt azonban Pál, mint választási elnök letéptette, s kijelentette a nép előtt, hogy a választás rendezéséig csak egyedül ő intézkedhetik. Az adminisztrátor ezért lázadás címében pörbe fogatta Pált s a megyei büntető törvényszék elé állította. Az igazságtalan pörtől a törvényszék bírái úgy menekültek, hogy betegeket jelentettek magukat s egyikük sem jelent meg a tárgyaláson. Pál pedig elégtételért Mailáth György országbíróhoz fordult, a ki beszűntette a további eljárást, Pált több ízben választotta meg a megye alispánjává.

TREPERT ÁGNES, néhai Trefort Agost közkutatásügyi miniszter leánya, elhunyt e hó 20-dikán Budapesten, 52 éves korában. Nagynénjétől, báró Eötvös József özvegyétől tért haza lakására, s a lépcsőn szélhűdés érte.

Elhunytak még a közlebbi napokban: ANDRÁSSY ISTVÁN volt kir. váltófőtörvényszéki bíró 78 éves korában Budapesten. — ZSILINSKI György eszperplébános 86 éves korában Dubniczon. — Nagy Sándor jósvafői ref. lelkész s egyházmegyei tanácsbíró életének 39-ik évében. — PROHÁZKA Pál izsáki (Pestmegeye) jótékony plébános 46 éves korában. Az elhunytban Pest Ferencz Budapest belvárosi előjáró testvérecesét gyászolja. — Lebicsi Péter FERENCZ, 48-as honvédhadnagy, 82 évében, Sepsiszent-Györgyön. — SINFOLG János, 78 esztendő korában a honvédmenedékházban. Egy hét alatt negyedik halott a menedékházban, a hol most még 93 óra honvédtől állnak. — Szentbenedeki SZÉKELYI ODON, Nagy-Enyed város helyettes főjegyzője, 26 éves korában. — BINDER LAJOS, gépészmérnök, magyar kir. iparfelügyelő, 50 éves korában, Budapesten. — GRÖR LÁSZLÓ, volt kassai magyar kir. adótiszt, 30 éves korában, Meránban, s holttestét az abaujtonamegyei Kérben temették el. — GRUBER ANTAL, nyug. közkutatásügyi miniszteri számtanácsos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, 63 éves korában, Budapesten. — Nyéki MÉHEZ LAJOS, földbírtokos, 65 éves korában, Csallóköz-Nyéken. — GÁL ODON, belügyminiszteriumi segédhivatali igazgató, 45 éves korában, Budapesten. — Dr. Erdős JAKAB, czezei kör- és pályatorvos, 54 éves korában. — EÖRDÖG KÁROLY, szabolszamegyei ellenőrkönyvelő, megyei és városi bizottsági tag, 44 éves korában, Nyiregyháza. — MORVAY TIHAMÉR, biharmegyei főszolgabíró, Nagyváradon. — LAFRANKO János, kéményseprő mester, volt fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, 56 éves korában, Budapesten. — ZAMPORY ISTVÁN, régi honvédmester, Losoncz város képviselőtestületének és a losonczai ref. egyháztanácsnak tagja 69 éves korában, Losonczon. — JURÁSZ GEDRÓN, szódi földbírtokos, messze környékén köztisztelőben élt férfiú. — LAUSCHMANN JÓZSEF dr. ügyvéd, Székes-Fejérvártól, 35 esztendő korában. — TABADY LAJOS református lelkész Szatmáron. — Kovács SÁNDOR, Krompach bányaváros főjegyzője és egyházközségi felügyelő 59 éves korában. — Kiss GÉZA, Eperjes város nyug. főjegyzője. — ÖTVÖS GYULA fővárosi elemi és ipariskolai tanító 34 éves korában Budapesten. — Dr. SCHULTZ HENRIK, ismert fővárosi

orvos, a Margit-kórház egyik főorvosa, 36 éves korában. — LATKÓCZY AGOSTON, 1848—49-ki honvédszázados, a *«Konkordia»* vasúti-egyesület nyug. tiszteje, 76 éves korában, Budapesten. — PETÁR ADÁM, 48-as honvédtörzsmester, 81 éves; LEONITZKY ISTVÁN, 48-as honvédtizedes, 79 éves, mindkettő a honvédménház lakója, kiket egyszerre temettek el. — Dr. BAUMANN VILMOS itélőtáblai bíró, a bártfai járásbírószék vezetője, Bártfán. — SZÁSZ GUSZTÁV ügyvéd, ki 1848—49-iki százados volt Bem 73-ik zászlóaljában, Nagy-Várádon. — BURKOVSKY ANTAL, a szabadságharcban Vilmos-huszárok, a borsodmegyei Szendrőn. — Urdvari SZUNDY SÁNDOR, honvéd, földbírtokos és nyug. Szent Benedek-rendi főpátsági számtartó, 74 esztendő korában, Komáromban. — Rakalupi RATKOVSZKY MIKLÓS, honvédfőhadnagy és nyug. körjegyző, 72 éves korában, Budapesten. — TRSZTYANSZKY LAJOS, honvédhadnagy, ügyvéd, 74 éves korában, Keszthelyen. — BARANYI MIKLÓS, 1848—49-iki honvédszázados, Debreczen város volt tanácsosa, 74 éves korában, Micske községben. — ZARLADIL JÁNOS, honvédtiszt, Temesvártól, 72 éves korában. — VÖRÖS LÁSZLÓ, mérnök és uradalmi számvevő, 66 éves korában, Tatán. 1848-ban Atilla-huszárok volt. — TAKÁTS JÓZSEF, honvéd, 75 esztendő korában a budapesti honvédmenedékházban.

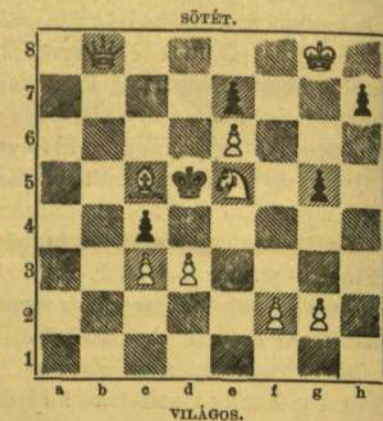
ÖZV. KÜRTHY ISTVÁNNÉ szül. Greguss Mária, Kürthy Lajos lipóti és árvi főispán édesanyja 75-ik évében. Kolthán temették el. — ÖZV. COTTELY FERENCZ, szül. Reidner Karolin, 76 éves korában, Pozsonyban. Az elhunytban dr. Cotteley Géza kir. közjegyző édesanyját gyászolja. — ÖZV. MAYER FERENCZ, szül. Muschler Francziska, 86 éves korában, Csák-tornyan. — ÖZV. TAKÁCS ISTVÁNNÉ, szül. Janicsk Anna, 39 éves korában, Budapesten. — BOHUS ISTVÁNNÉ báróné, szül. Könyegsegy Emília grófnő Aradon. A boldogulata a Bohus-, Solymossy-, Simonyi- és Vásárhelyi-családok gyászolják. — PATZKE HENRIETTE, pálytörzsközlő, Páskón, 86-ik évében. Az elhunytban Vértsey Gyula író nagynénjét gyászolja. — MELY ISTVÁNNÉ, született Schindler Ilona, magyar kir. pénzügyi fogalmazó neje, 26 éves korában, Zomborban. — CSONGOR IRÉNKE, Csongor György kereskedelmi iskolai tanár leánya, Budapesten. — RUDNAY ISTVÁNNÉ, Rudnay Bélának, a budapesti rendőrség főkapitányának édes anyja, Divék-Ujfaluiban. — CSÁKI ALÖZSIA, Csáki Bálint fővárosi kereskedő leánya, 40 éves korában, Budapesten. — ÖZV. SOMOGYI PÁLNÉ, született Pendl Ottilia, 78-ik évében, Budapesten. — ÖZV. KAPOTSZY JÓZSEFNÉ, született Tevely Alojzia, 76 éves korában, Kaposvártól elhunyt, és Kiss-Alberten temették el. — SIMONYI GYULÁNÉ, született Sebastiani Józsa, a pozsonyi I. takarékpénztár jogtanácsosának neje, Pozsonyban. — ALAPI SALAMON LÁSZLÓNÉ, született Vizer Mária, 84 éves korában, Böleksen. — BARNA TERÉZIA, dr. Rónai Sándor állami rendőrségi orvos édes anyja, Budapesten, 65 éves korában. — MANDL LIPÓTNE, született Reick Róza, 68-ik évében Budapesten. — VOGL JÁNOSNÉ, szül. Seebergi Wankel Emma, 52 éves korában, Fogarason. — WELER FERENCZ LAJOSNÉ, az első magyar szállítási vállalat részvénytársaság főhivatalnokának felesége, 47 éves korában, Budapesten. — WAGNER FERENCZ, szül. Schiller Emilia, Hegyhátszán, 59 éves korában. — ÖZV. KOVÁCS SÁNDORNÉ, szül. Kallivoda Rozália, 80 éves korában, Zala-Sormásan.

Szerkesztői mondanivalók.

Az örök béke eszméjéről. Közölni fogjuk. Sz. Somlyó. H. H. S. A közleményt az említett alkalomra közönlőnek vesszük. N. Kőrös. B. I. Érdekes küldeményét sietni fogunk fölhasználni, a mint a rajzok clichéi elkészülhetnek. Király-hymnus. Csak az eredménytelen kísérletek számát szaporítja. Az új. Csalódás. El is felejtetek. A hegedű hangja. A másodikban van egy kis költői tartalom; a többi tartalmilag és formailag egyaránt gyöngye. Nem közölhetők továbbá: *Hogya egyszer*. Derengett a szerző előtt valami kis gondolat, de nagyon homályosan, bizonytalanul. Az ellentét, melyen a kis verset föl akarta építeni, nincs jól kivive. — *Alomvaló*. A verselábak élénk szökdélése magában még nem teszi a verset; költői tartalom, érzés, gondolat is szükséges; mindez azonban egészen hiányzik ebből a kísérletből. — *A mit nem ad*. Értelmes munka, csak hogy kissé hideg. A versszakok sem folynak eléggé egymásból. — *Hangulat*. Az első strofa hasonlata csinos, de a többi hasonlat — pedig az egész vers csupa hasonlatokból áll — szászor elkoptatott közhely.

SAKKJÁTÉK.

2111. számú feladvány. Csipkés A.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2093. sz. feladvány megfejtése Planck O.-tól.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Hc5-c6	F.v.c7-b6 (a)	1.	b7-c6	(b)
2. Vh4-e5	Kc5-e6	2. Hb6-a4	Kc5-d5	
3. Ff1-b5	mat.	3. Ff1-c4	mat.	

1.	Kc5-e6	(c)	1.	Kc5-b6
2. Vh4-f6	+ stb.		2. Vh4-c4	stb.

A 2094. számú feladvány megfejtése Steiner S.-tól.

(g7-en sötét gyalog áll.)

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Fd4-g1	Hc8-b6 (a)	1.	Kd5-e6	(b)
2. Vh4-e4	Kd5-e4 (c)	2. Vh4-c4	+ stb.	
3. Bf8-f5	t. sz.			
4. d2-d3	mat.			

1.	Fh7-d6	2.	Kc5-d6
2. Vh4-f3	+ stb.	3. Vc4-e7	+ Kd6-e7
		4. Fg1-c5	mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Kecskeméti: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A *«Vasárnapi Ujság»* 13-ik számában közölt képtalány megfejtése: *A becsületes törekvés előbb vagy utóbb megjutalmazza.*

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

A legrégibb származású **VISZKETEG és SÖMOR** minden neme és minden fajta ellen figyelemre méltó készítmény az 8178

„ICHTIOL-SALICYL“ mely ezen bajokat alaposan gyógyítja!!!

Orvosok által is rendelve és ajánlván!!!

Tek. Erényi Béla gyógyszerész urnak

Szabadszálláson. A hozzájárulást végett beküldött, Uraságod által készített *«Ichtiole-Salicyl»*-t a viszketeg minden neme ellen (ótvár-bölcök) teljes megelégedéssel használtam és mint legmegbizhatóbb szert a viszketeg és sömör bántalomban szenvedőknek a legmelegebben ajánlom. — Tisztelettel Dr. Lányi László városi orvos volt katonatorvos.

Egy nagy tégely ára 1 frt 50 kr. Utasítás mellékelve. Postai rendeléseket azonnal elintézi a készítő: *Erényi Béla Szabadszállás 4.* (Pestmegeye); kapható a forrástárban is: *Török József Király-utca 12.*

fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 krajczárig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (cs. és kir. udvari szállító).

Henneberg selyem

csak akkor valódi ha közvetlen gyárainból rendelik

„EGYETÉRTÉS“

POLITIKAI NAPILAP.

XXXIII. évfolyam.

Felelős szerkesztő Dienes Márton.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmarad, új előzeteket szerezzen, hanem mindenkori kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét min hasznos legelőbb napilapja állandóan fenntartani, hogy ez utón ne csak régi előzetek kasszája állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradtandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérje, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendszer 8 oldalos lapja annyi közölményt tartalmaz, mintha a nagyobb lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számítva 36—60 oldalnyi terjedelmű. Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemben a legteljesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlásmentesnél fogva is, mely a tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is évenkéntes teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitűnő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva először műfordítók fordításában. Az egy év alatt között regények 400—500 nyomtatott ívre, vagyis 40—50 rendszeres regénykötetnek rögnek. Ily 40—50 kötet regény költi ára legfeljebb ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közölmények kiadását és előrangú publicisták által írott vesztőkönyveket és egyéb politikai közölményeit, bő hírvortait, eredeti táviratokat az ország és a világ minden részében levő sajtó levelezőitől, továbbá a vasárnapokint megjelenő s egy-egy szakaport pótló *«Irodalom»*, *«Tanügy»* és *«Mezőgazdaság»* című országos hírvortokat a végül az Egyetértés legjobban informált *«Közgazdasági, Ipar- és Mezőgazdasági»* rovatait és megbízható társadalmi és tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előzetési ára a legméresekkel több: 7345

Egész évre 20 frt —
Fél évre 10 „ —
Negyed évre 5 „ —
Egy hóra 1 „ 80

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Kecskeméti: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

„EGYETÉRTÉS“

POLITIKAI NAPILAP.

XXXIII. évfolyam.

Felelős szerkesztő Dienes Márton.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmarad, új előzeteket szerezzen, hanem mindenkori kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét min hasznos legelőbb napilapja állandóan fenntartani, hogy ez utón ne csak régi előzetek kasszája állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradtandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérje, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendszer 8 oldalos lapja annyi közölményt tartalmaz, mintha a nagyobb lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számítva 36—60 oldalnyi terjedelmű. Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemben a legteljesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlásmentesnél fogva is, mely a tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is évenkéntes teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitűnő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva először műfordítók fordításában. Az egy év alatt között regények 400—500 nyomtatott ívre, vagyis 40—50 rendszeres regénykötetnek rögnek. Ily 40—50 kötet regény költi ára legfeljebb ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közölmények kiadását és előrangú publicisták által írott vesztőkönyveket és egyéb politikai közölményeit, bő hírvortait, eredeti táviratokat az ország és a világ minden részében levő sajtó levelezőitől, továbbá a vasárnapokint megjelenő s egy-egy szakaport pótló *«Irodalom»*, *«Tanügy»* és *«Mezőgazdaság»* című országos hírvortokat a végül az Egyetértés legjobban informált *«Közgazdasági, Ipar- és Mezőgazdasági»* rovatait és megbízható társadalmi és tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előzetési ára a legméresekkel több: 7345

Egész évre 20 frt —
Fél évre 10 „ —
Negyed évre 5 „ —
Egy hóra 1 „ 80

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, *pappnévde-utca 8*-intézendők.

Előfizetéseket legelőször postautalványon az Egyetértés kiadó

